

Zgodba o Tinčku.

Anton Gaspari: Od vseh strani udarjajo glasovi zvonov, se odbijajo in hite na vse strani...

Dinar Martin ga ne vidi. V senci visokih kostanjev sell in čaka. Klobuk je povezal kraj sebe na klop...

Visoki kostanji stoje njemu ne desni in levi in kipljo pod svetlo nebo. Tla so kroznokrog osenčena v mirnem hladu...

Počasi pristopi deklica k njemu ter ga prime rahlo za roko. 'Ali se hočeš z nama igrati?'

Tinčku je hudo svedsko obnem. Toplota se širi po njegovih roki, širi se dalje, globoko diha, da se mu dvigajo sunkoma drobne prdi...

Deklica ga vodi z roko h klopi. Tudi ona se pripogne in veli Tinčku, naj jima pomaga. Roka se mu mežično tresce, ko prime najbližjo rožo. Drži jo in zre v deklici, ki se mu dobrohotno smehlja.

'Vidiš, fantek, tako rdeče rože rastejo na našem vrtu. Oj, kako lep je naš vrt! Še lepši ko la tukaj pred nami, pa tudi več rož je po njem. Pet gradic je in vse so posajane z rožami. A najlepše so te rdeče rože!'

Majhna deklica podari Tinčku največjo in najlepšo rožo, ki jo je menila pravkar vtakniti v pesek. 'Todaš se premakne gospa na klopi, se okrene, razpre široko vzdušna oči ter skloni pokonci, zagradi deklici za roko in ju poljubi h klopi. Črno, strupeno zre v Tinčku.'

'Ema, zakaj pušča zraven tega beresa! Tako umazan je in bovi!'

'Ne, tetka, saj sem ga sama privodila h klopi. Tako rad bi se z nami igral...'

'Tega ne pustim, zapomni si! Oze se na Tinčka, ki-trepota po vsem životu in gleda v tla. Po tem prime z jezo kretujo deklici in odhiti z njima za kostanji...'

Tinček se polagoma zravna. Bled mu je obrazek, ustnice se mu posinele ter se mu tresajo. Iz oči mu kapajo solze. V rokah pa se drži veliko rdečo rožo s svetlorumenim očesom.

Oče ga kliče. Tinček ne čuje. Kakor pribit stoji na mestu s sklonjeno glavo, iz oči mu stopajo velike solze, se utrinjajo in padajo na rdečo rožo in pesek. Ustavljajo se mimoidajo. Čudoma zrejo v fantka ter majoje z glavami. Večina njih misli zgodbo o roži, ki je zrastle v parku na sredici: fant jo je utrgal in paznik ga je kaznoval. Na njihovih obrazih ni usmiljenja.

Oče ga kliče. Tinček se strzne, potegne z roko preko oči ter ide počasi k očetu.

'Tinček, proč vrzi rožo!' mu jezna veli oče.

'Poglej, kako je lepa! Dala mi jo je deklica tam pri klopi. Zakaj bi jo vrzel proč!'

Skoro jokoma govori deček. Zdi se mu greh omadelevati to lepo rožo, ki mu jo je podarila deklica, saj deklici sta bili tako dobrosrčni in tako lepi.

'Vzem! kosarico, pa jo nes! domov, rožo pa vrzi proč!'

Oče pogladi sinka po kodrih. Jedno zre, kee mu šume po glavi, nestremna beseda glavarje gospe, umli se mu sinko, ker se razume trdošernih besed, a blagruje ga, ker ne ve, kaj je berativo, ker se ne pozna uboštva. Pogladi ga še enkrat, in stopa skozi dvorod visokemu, črnemu dimniku nasproti...

KDO JE KRV?

(Iz glavnega urada J. R. Z.) Pod tem naslovom čitamo v g. Zakrajškovem listu "Edinost" avodni članek, v katerem oboja srbske vlado in ministrskega predsednika izdajstva Slovencev in jim pripisuje vso krivdo, da je Korotan zgubljen za Jugoslavijo, v katerem sumiši srbske vlado in njene zastopnike, ki se naj sedaj sestanejo v Italiji z italijanskimi vladnimi zastopniki in pogajajo radi Jadrana in naših pokrajin, ki jih ima Italija zasodene s svojimi vojnimi četi, če ste nas izdali na Koroskem, kako vam naj verujemo sedaj in to v očigled dejstva, da vodi jugoslovansko komisijo "zaspani" Vesnić in ne Trumbić.

Ne želimo se spuščati v osebnosti in tudi ne maramo očitati temu ali onemu starih grehov, temveč povdarimo naj samo to, da v očigled postopanju nekaterih naših slovenskih častnikarjev v Ameriki, ni prav nobeno čudo, če Srbija deluje po različnem načrtu za Veliko Srbijo in sistematično in po dogovoru sosednimi imperialističnimi državami taktično postopajo vsi veliko-srbski diplomati prav po starem avstrijskem gestu: Divide et impera!

Jugoslovansko Republičansko Zbiruženje je ves čas svojega obstoja svarilo ne samo Slovence in ostale Jugoslovane, ampak vse diplomatične kroge pred triki in zvijačami starega lijakca Pašiča, ki je imel Slovence in naše pokrajine samo za žogo in jih je bil vedno pripravljen položiti na oltar kot daritveno jagnje. In so Slovenci v resnici postanejo daritveno jagnje, čirava bo krivda!

Prijatelji, če je čas, da prepročimo največjo žrtve, ki jo nam pripravljajo diplomati Velike Srbije, če je čas, da rešimo narod hude usode, katero mislijo zapečatiti 28. novembra.

Čas je, da vsi spregledamo in ne čakamo, da nas kdo s kolom po glavi loputne, kajti udarec bi bil smrtonosen in potem več ne bi bilo prilike za protestiranje in svaritve.

Sedaj vidite kako so vas izigravali "veliko-srbi," v kake zanke so vas naglani in kako nemislečno ste jim šli na limanice. Jugoslovansko Republičansko Zbiruženje in tisoči ameriških Jugoslovancev, bi lahko s prstom pokazali one, ki so krivi, da se je mogla zvršiti taka vnebovpijoča krivica, toda "errare humanum est" in veselimo, da ste končno prišli do spoznanja. Vprašanje nastane sedaj same to: What is your next move? Kaj bo storila vaša stranka v domovini, da se ta greh nad narodom popravi?

IZOEM ŽENSKO v starosti od 30 do 40 let za stalno hišno delo. Sprejme se tudi ženska z enim ali dvema otrokoma. Želim žensko svobodnodelnega prepričanja. Jar sem samos in brez otrok. Plača po dogovoru. Če katero veselje sprejeti to službo naj se izgled na naslov: Karol Ratače, 228 Ellem St., Dickason City, Pa. (Adv. Nov. 9-10)

AVSTRIJSKI VOJAKI. Moški, ki so bili vojaki v avstrijski vojski za časa svetovne vojne, sedaj lahko pridajo in Jugoslavije v Ameriki, če vam npravi tamodnje prošnje in druge potrebne listine.

MATIJA SKENDER javni notar in Ameriki in stari kraj. 3227 Buile Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da vrste osebe, ki si je hallo k roki, — ni pa vam povzra čezar. — V vseh pravilih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni, kajaj, on je za vas, a vi bodite manj.

Pozno pride oče svojer domov. Tine stopi mimo kuhinje v sobo in obstane pri sinkovi postelji.

Vrnak leži Tinček, pogrujen z rdečo oedejo do prsi. Roki mu ležita mirno pa odeji. Svetlobel je njegov obrazek, radost mu leži na okroglih licih, — usta se mu smehljujejo. Večkrat rahlo premakne ustnice, pomenej se v sru in komaj slšno polpepeta nerazumljivo besede. V desni trdno drži rdečo rožo in sanja o deklicah, lepših ko sami angeli.

Edini starokrajški SLOVENSKI ZDRAVNIK v Pennsylvaniai Dr. M. Milojevič preje vojaški zdravnik in večletni zdravnik belgijske belgijske v Gradcu na Dunajevu.

417 — Wood Street PITTSBURGH, PA.

Drate ta liniment pri roki.

Kadar upate na revmatizem, lumbago, arizid, nevralgijo, bolnih mišicah, otrplostih, žilnih bolečin, v drugih vseskih bolečinah, rabite samo

Severa's Gothardol

Človekovo zdravstveno stanje je vedno bolj občutljivo in ga lahko porušijo, če vanj lo krasno oblogo. Ta zdravilo dr. Severa liniment je bil najbolj učinkovit zdravilo pri vsaki vrsti revmatizma, otrplosti, žilnih bolečin, v drugih vseskih bolečinah. V vsaki vrsti, če in dr.

BALTIŠKA PAROBROD-NA DRUŽBA. (BALTIC STEAMSHIP). AMERIŠKA KORPORACIJA.

Hlita zadržana v prvem in tretjem razredu nazajnost do

HAVRE. Direktni letovskilski vlaki v Pariz in va večja mesta v Jugoslaviji. PARNIK S. S. ROCHELLE (prej. lisa Hamburg Ameriške črte "Hamburg") odpluje

12. NOVEMBRA Oglasite se v našem uradu na 24 Whitehall St., NEW YORK, N. Y.

Kako postajate bogati.

Vašim miselnemu svetlu je odprti velik zaklad — izabrazba. Živeč v Ameriki ne morete reči, da ste izobraženi, če ne razumete angleških knjig in časopisov. Upravičeni ste pač pripr par let; kdor pa je tu po pet, deset ali celo dvajset let, nima izgovora razen v posebnih slučajih. Vsak rojak pod štiridesetimi leti bi si moral smatrati za lastno dolžnost, da se nauči angleščine vsaj toliko, da razume časopise in lahko pametno zasleduje ameriško politiko in ameriške družbene razmere. Velika pomoč pri učenju vam bo Angleška-slovenska besednjak, ki ga je sestavil dr. Kern. V njem dobite 25.000 angleških besed toimedečnih na slovensko. Označena je tudi angleška izgovorjava s slovenskimi črkami. V vsaki hiši bi moral biti en izvod. Cena mu je \$5. Naročite ga na ta naslov:

DR. F. J. KERN, 6336-34 Clark Ave., Chicago, Ohio.

Istotam lahko naročite Zornove posmi. Ostalo jih je še par sto. Pošljite denar naprej, kar po pošiljavi povrnemo, več stane in se pošiljatev zakazal.

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane iz najkvalitetnejšega bakra v težini od 4 galone po \$15.00; 6 galonov za \$20.00; 8 galonov za \$25.00 in 10 galonov za \$30.00. P. O. Box 1000, Chicago, Ill. Plačilo poljuznega pošiljanja. Pošljite denar s naročilom. Takojko pošljemo tudi posode za kuhinjo.

VICTORIA SUPPLY CO., 654 Madison Bldg., New York, N. Y.

ROJAKI SLOVENC IN HRVATJE

po širni Ameriki, kadar ste namenjeni kupiti farmo se obrnite do mene, predno greste kam drugam kupovati, ker jaz prodajam farme že več let in sem eden prvih slovenskih prodajalcev v Clevelandu.

Ze mnogim sem oskrbel dobre farme in pošteno kupčijo, tako da so danes srečni in zadovoljni pa bodete tudi vi in vsaki ki bo od mene kupil. Imeli ne bodete nobenih sitnosti in svojega denarja ne bodete zavržili temveč bodete postreženi v vašo zadovoljstvo. Jaz vam razkažem farme kakorvne hočete in si poljubno izberete kar vam bo všeč, kar jaz gledam na to da so moji kupci pošteno postreženi, ne kot drugi prodajalci ki gledajo samo na to da pri vas kaj zaslužijo. Zapomnite si, da je to poštena resnica. Za nadaljna pojasnila glede farmerskih kupčij in razmer se obrnite na moj naslov:

JOHN ZULIC, 1376 Marquette Rd., Cleveland, Ohio. Telephone Rosedale 3622.

TEKOM TREH TEDNOV se izplačujejo denarne pošiljave v staro domovini poslana po SLAVONIC IMMIGRANT BANK, ki je pod neposredno kontrolo bančnega ministrtva države New York.

Kdor z našim posredovanjem pošlje denar svojem v staro domovino ga izplačamo, nazlovnika v teku trah tednov in pošljemo pa prejemu denarja lastnorodno podpisano prejemno potrdilo v teku šestih tednov. Po nabi poslani denar se izplačuje v nakazanem znesku brez kakršne koli odbitke za kakšnekoli stroške. Obstoja star Banka ki računajo stroške za pošiljanje pošiljave in prejemanju, a mi ne računamo nobenih stroškov za to. Cena, ki vam šir nudimo v jugoslovanskih kronah ali dinarjih izplačujemo v veliki in ne računamo za to nobenih stroškov. Cene denarje oglašujemo v listih, kar vam je dokaz, da so iska najcenejše in da ne računamo enemu več drugemu manje. Druge banke pravijo, da tudi one pošiljajo denar po najnižjih cenah, pa tega ne oglašujejo v časnikih, kakor mi, ker bi se na ta način vidilo, da so njih cene višje od naših.

Kadar ste poslali denar v stari kraj, tedaj vzamite list v roke in poglejte naše cene od listega dneva, katerega smo mi od Vas denar prejeli in boste videli, da smo vam računali po trinih cenah dotičnega dneva. Če pa pošljete denar po drugih bankah, vam oni računajo po njih volji, ker njihovih cen ne znate in vrh tega še odbijejo preostan znesek za stroške od svota, ki je ima naslovnik prejeli.

Ali vzamete to v obzir, boste videli kdo deluje najcenejše in najpoštenije. Naša Banka je DRŽAVNA BANKA s vplačanim kapitalom od 100.000.00 dolarjev in vplačanim rezervnim fondom od 30.000.00 dol in ta oči kapital in rezervni fond je poročeno za gotovo in točno izplačilo poslanega denarja v starem kraju v teku trah tednov. Vsa izplačavanja denarja v Jugoslaviji nadzoruje osebno naš tam nahajajoči se glavni blagajnik g. Pavlovič.

Razn najhitrejšega in najtočnejšega pošiljanja denarja prodajamo PREVOZNE LISTKE ZA VSE PARNIKE preko Atlantakega oceana, Sredozemskega in Jadranskega morja. Neposredni smo zastopniki vseh parniških družtev in pri nas lahko dobite najboljši prostor na parniku, ako nam to za časa namanite.

Blizo naše banke nahaja se 10 hotelov, ki prejemaajo izključno le naše ljudi na hrano in prenočišče, v katerih je za celo poslužbo določena zmerna cena, preko katere ne sme noben hotel računati, ako želi naše potnike prejemati. V tih hotelih ste kakor doma, tu najdete svoje rojake, ki potujejo v stari kraj, hotelir Vas popelje na konzulat, pomaga vam vse potrebno pri potovanju, tako da se vam bi treba za drugo brigado in vaa končno povede na parnik s Vašo pritičko.

Dobivamo potnike iz starega kraja v Ameriko in vam dajemo vsa navodila za to brezplačno. Pripravljamo potnikom pasov (potna dovoljenja) za stari kraj in pomagamo dobiti vse druge k temu potrebne spise.

Mi nimamo navadna parniška poslovalnica temveč DRŽAVNA BANKA in zato nimamo pranočišč, ne kuhinj in ne hotelov, ker so prave banke na bavijo s hotelirskim poslovanjem. Pohrignali smo se pa zato, da naših potnikov ne bodo nepošteni hotelirji skubili in strigili, temveč da bodo prišli v dostojno hišo, kar nam jamči naš imenik z 10 hoteli.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK 436 West 23rd Street, New York, N. Y.

Pošiljamo denar v staro domovino

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro. Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bulgariko in Rumunsko. Jamčimo za vas poslani denar, enake kot pred vojno, da bude hitro in točno izplačan. Prodajemo listarice za vse linije. Uradne ure ter 9 jutro do 5 večer. Ponedelki in sobote po 5.30.

KASPAR STATE BANK 1900 State Island Ave., Chicago, Ill.

NOVEJŠI DODATKI O SOCIALISTIČNIM GLASOVIM.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

nihi zmago kandidata republikan- sko-demokratske fuzije.

Socialistična stranka v New Yorku je zaključila, da bo tožila za ponovno štetje glasov v vseh okrožjih, kjer so na razpolago dokazi sleparij. Na uloženo obtožnico je sodišče izdalo zaporo povečje proti volilnim uradnikom takoj v sredo po volitvah; uradniki so se branili in policisti so morali potegniti revolverje, da so jih vabili na voz. Drugi dan so bili izpuščeni proti poročtvu. Zaslisanje je bilo odloženo na predlog socialistov, ki zbirajo nove dokaze proti obtoženim volilnim uradnikom.

Revidirane številke so pokazale, da je število glasov poraženih socialističnih kandidatov naraslo in končno uradno štetje morda ugotovi zmago Hillquita in par drugih kandidatov.

Inozemstvo.

Italija zahteva Julijske Alpe in Beke.

Rapelio, Italija, 9. nov. — Včeraj je bila odpravljena konferenca med italijanskimi in jugoslovanskimi delegati v tujakunji vili Spinoli zaradi jadranskega vprašanja. Italijanski zunanji minister, grof Sforza, je rekel v očitovljenem govoru, da minimalne zahteve Italije za rešitev vprašanja so posest Julijskih Alp in absolutna svoboda Beke, ki mora biti teritorialno zvezana s drugim italijanskim ozemljem. Ako Jugoslovani ne priznajo teh dveh temeljnih zahtev, tedaj je škoda govoriti o usodi Dalmacije in nadaljevalni konferenci.

Socialisti zmagali pri občinskih volitvah v Italiji.

Milan, 9. nov. — Pri občinskih volitvah v Milano, Florenco, Neaplu, Genovi, Bariju in v drugih mestih so z velikimi večinami zmagali socialisti.

V Florenci sta bili ubiti dve osebi v izgredu med socialisti in socialisti, ko so socialisti slavili volilno zmago.

Bivši avstrijski ujetniki v Sibiriji umirajo hitro.

Kopenhagen, 9. nov. — Lajtnant Fischer iz bivše avstro-ogrskc armade, ki je z osmimi tovariši ušel iz Sibirije, pripoveduje, da vojni ujetniki iz Nemčije in bivše Avstro-Ogrske umirajo v velikem številu za jetiko, grižo, legarjem in drugimi boleznimi. V enem samem ujetniškem taboru, v katerem je bilo 5000 ujetnikov, jih je umrlo 2000 v šestih mesecih.

Dva Američana izgubljena na Vranglovi fronti.

Carigrad, 9. nov. — Med begom Vranglovi čet iz južne Rusije na Krim sta bila izgubljena tudi dva Američana. Prvi je kapitan Emmet Kilpatrick pri Rodeem križu, drugi pa neki Catehany iz New Yorka.

Anglija meša v balkansko vojno.

Sofija, Bolgarska, 8. nov. — Potovanje ministrskega predsednika Stambulinkega v London je povzročilo nemir v bolgarskih političnih krogih. Časopise izven agrarne stranke izražajo bojazan, da bo Bolgarska zopet navezana na tuje sile kakor je bila pred vojno z edino razliko, da prej je bila orodje Nemčije, zdaj bo pa Anglije.

Razumljivo je, da Anglija nasprotuje "mali ententi" in bi rada ustanovila svoj blok, sestojel iz Bolgarske, Grške in Rumunije, ki bi postal jez pred Rusijo. Anglija skrta kaže, da Bolgarska igra protirusko in protislovensko vlogo kot je do sedaj; Anglija ne mara, da bi se Bolgarska pridružil Jugoslaviji in da bi na ta način prišlo enkrat do sloge na Balkanu. To je bilo jasno, ko je angleška vlada izjavila, da ne sprejme Madjarova, novega bolgarskega poslanika, ki je bil prej poslanik v Rusiji. Bolgarska vlada je bila informirana, da rusofilskega poslanika ni treba pošiljati v London, bivši poslanik v Parizu, in Lloyd George ga je sprejel.

Bolgarsko časopisje se vprašuje: Ali naj podpiramo te imperia-

listične in protiruske težnje in protijugoslovanske konspiracije? Balkan je zopet v rokah velenil, ki se z njim igrajo kakor mačka z miško. Imperialiste stare Rusije so nadomestili novi imperialisti z zapada. Nemško nlogo "drang nach Osten" danes igra Anglija.

Japonska pravi, da je sovjetska koncesija ameriškim kapitalistom neveljavna.

Tokijo, 8. nov. — Japonska vlada se zelo zanima za koncesije, ki jih je dobil Washington Vanderlip od sovjetske vlade v Moskvi, kakor je bilo poročano pred nekaj dnevi. Koncesije obsegajo 400.000 štirijaskih milj sveta s rudninami in ribiškimi pravicami v Kamčatki v severnovzhodni Sibiriji. Minister zunanjih zadev je formalno izjavil, da vsaka takšna koncesija krši "pravice Japonske, ki so določene v pogodbi s staro Rusijo, in dalje posega v japonske interese, ki izvirajo iz geografskih in drugih ozirov."

Končno je dejal japonski minister, da s ozirom na dejstvo, ker Japonska ne priznava vlade v Moskvi, so vse njene koncesije neveljavne, kar se tiče japonske vlade.

Socialdemokrati v Avstriji odklonili vstop v tretjo internacionalo.

Dunaj, 9. nov. — Na zboru socialdemokratske stranke v Avstriji je bila sprejeta resolucija, ki odklanja vstop v komunistično internacionalo in ravno tako v drugo internacionalo.

RAD BI IŠEDEL.

za mojega prijatelja Anton Baudčka, ki sva bila skupaj v Nemčiji. Pri njem se bil na hrani in stanovanju leta 1910. Potem sem jaz odpotoval v Canada in od tistega časa nisem ničesar čul o njem. Mogoče se on sedaj nahaja v Združenih državah. Ako bo on sam to čital, šelim, da se mi prijavi na naslov: Anton Slapnik, P. O. Washoe, Mont.

PROČ OD ZGANJA

in ne zastopajte si več volne sistema. Npravitno lahko doseže s Victorio humajno na enostaven način izvirno, zdravo piščico, katere vsaj dve zahtevaji. Da med bolalnimi in ozimi, ki težko delajo. Prite pri sed in postavite vaše goste. Ne vrnite, le največ postarajte takoj. Pošljite nam Money Order za \$3.00 in mi vam pošljemo svitlik za 14 galonov stičje in poljenilo. Ako niste zadovoljni, vrnemo denar.

VICTORIA SUPPLY CO., 624 Morton Bldg., New York, N. Y.

Sedimbe, šelija in najraznovejša mela.

DONAČA HDRAVILA katere pripravila mag. Kestya izmed vrste v mlogi.

Priloge po brezplačni omiki.

MATE FEUDIE P. O. Box 172, City Hall Station.

NEW YORK CITY.

DR. JOE V. GRAMK ZDRAVNIK

Uradne ure so: 10:00 jutraj do 2:30 popoldna.

605 E. Ohio Street

Telefon Cedar 2338

N. S. PITTSBURGH, PA.

GRAMOFONSKÉ PLDŠCE

Wm. Sitter Co.

104 N. 10th St. Cleveland, Ohio

333

333

333

333

333

333

333

333

333

333

333

Proslava obletnice ruske revolucije prepovedana v Španiji.

Madrid, Španija, 8. nov. — Vlada je prepovedala javni shod socialistov in komunistov, ki je bil sklican za večeraj v proslavo obletnice ruske revolucije.

Nemčija se je odločila za socializiranje rudnikov.

Haag, 9. nov. — Iz Dusseldorfa se poroča "Handelsbladu," da se je nemška vlada odločila za socializiranje rudnikov po Stinsonovem načrtu.

VABILO NA VELIKO PLESNO VESELICO IN VINSKO TRGATEV.

katere priredi

Društvo "Napredni Slovenci" št. 300, S. N. P. J. v Bradock, Pa.

v Litvinski dvoran, 218 Washington St., dne 13. novembra, 1920.

Uljudno vabimo vse rojake in rojakinje, Slovence in Hrvate, da se mnogostevilno udeležijo naše zabavne vinske trgovatve in plesa. Pričetek točno ob 7 uri zvečer. Za dobro in točno postrežbo bo skrbel veselilni odbor. Torej na aridenje pri vasleči dne 13. nov. t. l.!

Math Matičič, tajnik društva.

POTREBUJEMO

moške, ženske, mladeniče in dekleta za lahko tovarniško delo, v Wheeling, West Virginia okraju. Stalno delo vso zimo in dobra plača. Absolutno nobenih delavskih neredov. Oglasite se pri:

Mr. HUMPHREY, W. WHITAKER-GLESSNER CO., MARTINS FERRY, OHIO.

Za vsa nadaljša pojasnila pišite na naslov: Department 100, P. O. Box 933, Pittsburgh, Pa.

CUNARD LINE

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE ODPLUJEJO!

Parnik S. S. Caronia, 20,000 ton, nov. 25. Cena v drugem razredu \$120.00 in \$5.00 vojni davek. Cena v tretjem razredu \$75.00 in \$5.00 vojni davek.

Parnik S. S. Saxonia, 14,300 ton, dec. 9. Cena kablinam \$120.00 in \$5.00 vojni davek. Cena v tretjem razredu \$75.00 in \$5.00 vojni davek.

Največji parniki napornost v Hamburg. Cena v tretjem razredu za Odensburg via Hamburg je \$129.20 in \$5.00 vojni davek.

Zastopnik te družbe je v vašem mestu ali prav blizu tam.

Za božične praznike.

Božični prazniki se bližajo. V tem času hote ali ne hote bolj pogosto mislimo na svoje ljudi onkraj oceana.

FOTOVAJE V STARI KRAJ. Ako ste namenjeni potovati v stari kraj in obhajati praznike v krogu svojih dragih, potem je sedaj čas, da se odločite za odhod in si preskrbite parnik in drugo. Za ta slučaj vam naša tvrdka nudi točne in polne postrežbo. Najboljše prilichnosti na razpolago so:

PARNIKI NA TRST: 10. nov. Panania, — 18. nov. Belvedere, — 5. dec. Argentina in 22. dec. President Wilson. To so vsi parniki, ki gredo direktno na Trst. (Ako pa hočete iti na Genovo in potem s vlakom na Trst, — kar vam rane firme neodkrito ponujajo, — vam pa tudi mi lahko postrežemo.) Pišite po vozni red.

PARNIKI NA HAVRE IN OBERBURG: 11. nov. Imperator, — 15. nov. La Lorraine, — 20. nov. La Touraine, — 25. nov. Aquitania, — 25. nov. Caronia, — 27. nov. La Savoie, — 1. dec. La France, — 4. dec. Rochambeau, — 8. dec. Imperator, — 9. dec. Saksonia, — 11. dec. La Lorraine, — 14. dec. Aquitania.

IZ STAREGA KRAJA je še prišlo na stotine potnikov — bratov, sestric, otrok, staršev, nevest, prišeljev itd., za katere je naša tvrdka pripravila potrebne listine in jim poslala, oziroma preskrbela karte. Številna nakvalna pisma priščejo, da naša tvrdka stori za potnike toliko, kolikor se sploh da storiti. — Mnogi rojaki kupijo v svojem kraju karte za svoje sorodnike, a ko isti pridejo v New York in imajo stitost na Ellis Islandu, pa nas prosijo za pomoč. Treba je, da se na vsaj nekaj mislite in si tako prihranite nepotrebne stitost in stitine. Ako ste teraj namenjeni dobiti kako osebo iz starega kraja, potem je vam in vašemu potniku v korist, da naši tvrdki poverite tozadnje posle.

POŠILJANJE DENARJA. Če od nekaj pošiljate ameriški rojaki svojemu v stari kraj denarna darila za praznike, v tem vedji mari pa bodi to storili sedaj, ko je v starem kraju potreba toliko velja. Tudi v tem slučaju vam more biti naša tvrdka na razpolago. Naše ome se vedno med najhitrijimi in tudi v točnosti na nastajajo naši tvrdki med najtočajšimi.

Za nadaljša pojasnila pišite na:

LEO ZAKRAJSEK,

70—9th Ave., New York City, N. Y.

Promišljite dobro, kemu boste izročili denar za pošiljate v stari kraj ali pa za vožnje listka.

Če imate v času negotovosti in stresa, vsak skuša posteti hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji nastajajo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavi v denarnem prometu, nepričakovane zapreke stari izmenam in promislam tvrdkam; kako bo pa malim nakrnelam začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljave se začnejo čez po novi zvezi in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačajo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

22 Cornhill St., New York, N. Y.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2837-39 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik: Vincenzo Calabro, podpredsednik: Anton Hraot, Box 140, Conestoga, Pa. gl. tajnik: Math Turk, tajnik: bolnišnični oddelek: Paul Berger, sekretar: gl. blagotajnik: Frank S. Tavehar, upravni tajnik: Filip Gadin.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelensnik, Box 276, Burlington, Ohio, Joe Radlich, Box 432, Smithton, Pa., Frank Sencak, 2800 Proctor Ave., Cleveland, Ohio, John Emmer, 1048 First St., La Salle, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2837-39 S. Lawndale Av., Chicago, Ill. VZMORNOKROŽJE: Rudolph Fieterek, Box 438, Bridgeville, Pa. ANTON RADLICH, Box 73, Wick Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šolar, Box 104, Green, Kans., ex Jugoslavija. Leo Kukar, Box 248, Gilbert, Minn., ex avstro-ugarski.

Nadzorni odbor.

Math Petrovič, predsednik, 1812 Waterloo Rd., Collingswood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.

Tiskovni odbor.

Vincenzo Calabro, John Underwood in Math Petrovič.

Zdržitveni odbor.

PREDSEDNIK: Frank Alet, 2834 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Trögl, Box 141, Lawrence, Pa. John Oram, 242 Englewood, Detroit, Mich. Joe Blah, 1161 E. 53. St., Cleveland, Ohio. May Udevit, 1048 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VZMORNI ZDRAVNIK: Dr. P. J. Kara, 2323 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. OSODVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jelo Zvertnik. PODSKI — Korespondenca s gl. odborom, ki deluje v glavnem uradu, se vrši točno VSA PISMA, ki se nanašajo na prole gl. predsednika se nanašajo: Predsedništvo S. N. P. J., 2837-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADNJE BOLNIŠKE PODOPE SE NASLOVE: Bolnišice tajništvo S. N. P. J., 2837-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. DENARNE POŠILJAVNE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in poslati vabijo se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2837-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADNJE V SVETI S BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2837-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihodnje glasbe potovanja v gl. izvrševalnega odbora se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spredaj.

Vsi potovi na gl. porotni oddelek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse prihodnje posle v bolnišnični glavnici se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2837-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, vplati, naročnim in celih vse, kar je v sveti s glasilom (zakoni, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2837-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

AKO SELETE DOBITI SVOJCE, sorodnike in prijatelje in denarino v Ameriko po najnižji ceni!

POŠILJATE DENAR HITRO in po najnižji ceni! FOTOVATI V STARI KRAJ po najkrajši ceni, tedaj se obrnite na

EMIL KISS BANKIR

123 Second Ave. New York, N. Y.

Prodajamo parobrodne listke in denarino v vse kraje v Ameriko. Iščemo vse notranje posle in potrebne spise za dobavo svojcev. Potnikom v stari kraj preskrbimo potne listke in najmanj in konsularna pristojbina.

Najboljše in najkoristnejše božično darilo

na vaše sorodnike in starem kraju je denar. Mi ga odpošljamo na vse točne in cenb. Vašim dragim darujte uložno knjiščico. Mi plačamo obresti na vse hranilne vloge po

4%

Ako seelite dobiti vaše družino v Ameriko, mi vam preskrbimo vse potrebno.

Prodajamo tudi parobrodne listke na vse proge EA in iz Evropa. Za vsa pojasnila pišite vedno na

NEMETH STATE BANK

Glavni urad Podružnice 10 East 23rd St. NEW YORK CITY 1507 Second Av.

ZA BOŽIČ LAHKO POŠLJE VSAK ZABOJ SVOJCEM V STARI KRAJ.

Sprejemamo zaboje do 1.000 funtov teške, toda zaboji morajo biti močni, da se ne razpijejo.

Mi bomo odposlali vse zaboje sred novembra, tako da jih dobe zagotovo na božje.

Razumno se prevos le 15 centov za funt. Kdor bo poslat naj pošlje tako, da jih doberno do 15. novembra.

EUROPEAN TRADING & EXPORT CO.,

STRUKEL & HORAK, 65 — 9th Avenue NEW YORK, N. Y.

ANCHOR LINE

PARNIK S. S. ITALIA ODPLUJE DNE 17. NOV. V DUBROVNIK IN TRST

Cene tretjemu razredu so:

DUBROVNIK \$125.00

TRST \$100.00

in \$5.00 vojni davek.

V vašem mestu je zastopnik Cunard Anchor družbe. Pojdite knjemu po navodila.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (even Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$6.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$6.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (November 1-20) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

BREZPOSELNOST IN ZIMA.

Poročila, ki jih prejema delavski department govore, da je sedaj veliko delavcev brez dela, ki so še delali desetega septembra. Poročilo se panaša na štirinajst glavnih industrij. Največ delavcev je bilo odslovljenih v čevljarški industriji, kajti oslovljenih je bilo okoli petnajst odstotkov delovnih moči.

V usnjarski, pleteninarski in krojaški industriji je bilo odslovljenih okoli 6 do 7% delovnih moči. To so znamenja, da industrija peša, iz katerih pa ni spoznati, če se to pešanje poveča ali če se industrija zopet opomore.

Na boljše se je obrnilo v volneni industriji, pravzaprav v tovarnah, v katerih izdelujejo volneno blago. Delovne moči so narasle za sedem in trideset odstotkov, kar pa ne spremeni splošnega delavskega položaja, ker so bili vprav delavci v tej industriji skoraj dva mesca brez dela. Znano je, ko je volneni trust — American Woolen kompanija pred dvema mesecema zaprla svoje tovarne, da je na tisoče delavcev postavila na cesto. Če je volneni trust zopet pričel z delom v svojih tovarnah pomaloma, še ni dopri-nešen dokaz, da je kriza v tej industriji minila.

Za delavca je zima nekakšen strah ne zaradi tega, ker z njo prihaja mraz in sneg, ampak ker se delavcu pomnože stroški za življenje, mezda pa ostane taka, kakoršna je prejel na poletju. Če pa delavca na zimo zadene še brezposelnost, tedaj pa zanj pride največje gorje. Trda gre delavcu za denar, kadar dela, da nakupi toplo obleko zase in svojo družino, premog in druge potrebščine, ki mu jih poleti ni treba kupiti. Brezposeln delavec pa na take reči še misliti ne more, čeprav jih potrebuje, ker nima denarja, da jih kupi.

Ako se položaj ne spremeni bo letošnja zima trda za delavce, posebno huda bo za tiste delavce, ki nimajo dela.

Dandanes, ko se tolikrat povdarja, da živimo v dobi demokracije, je pa tudi čas, da se take razmere ublažijo, ako že ne popolnoma odpravijo. Uvesti je treba pravico do dela, ali pa zavarovanje proti brezposelnosti. Nekaj je treba storiti, da delavec ne bo občutil vse grozote brezposelnosti, posebno če ta brezposelnost prihaja na zimo.

Podjetniki seveda ne bodo storili nič, kajti gospodom je vseeno, kako delavci preživijo zimo, če nimajo dela ali če delajo. Od teh ljudi ni pričakovati pomoči. Delavci si lahko le sami pomagajo. S svojimi organizacijami morajo napraviti tak pritisk na državne postavodajne zbornice in kongres, da ga poslanci in kongresniki občutijo. Kadar podjetniki žele nekaj, tedaj tudi pritiskajo na državne postavodajne zbornice in kongres, da se ozirajo na njih želje. In delavci morajo iti ravno to pot. Sredstva za to imajo. Organizirani so politično in strokovno. Strokovne organizacije štejejo več ko štiri milijone članov. In zakaj naj se držijo roke križem? Zakaj se naj molče?

Postavodajni zbori in kongres lahko odpomorejo brezposelnosti, če sklenejo postaviti na pr. samo za izvršitev javnih del: osuševanje barij, gradnjo naprav za umetno namakanje zemlje, poglobitev rek in gradnjo kanalov za plovbo itd.

Ze take postavbe lahko precej odpomorejo brezposelnosti. Postavodajni zbori pa imajo tudi moč, da uvedejo zakonito in prisilno zavarovanje delavcev proti brezposelnosti in za katerega morajo del stroškov nositi podjetniki, za katere delavci delajo. Take postavbe bi omilile položaj brezposelnih delavcev.

Samo od sebe ne bo prišlo nič, še manj bodo pa delavci dobili, če molče in potrpežljivo nosijo butaro brezposelnosti. Delavci morajo zahtevati, tako zahtevati kot zahtevajo podjetniki, da jih slišijo na tistem mestu, kjer delajo postavbe. In kadar bodo spoznali, da delavci tako razumljiva govore, da ne morejo več igrati uloge glušca, tedaj bodo delavci tudi dobili, kar zahtevajo.

Resnične so Aškerceve besede, da ponižnika ves svet tepta in le za norca ga ima.

Kdor noče biti teptan in zahmeovan, mora zahtevati tam, kjer je treba, da se ozirajo na njegove želje.

Kaj pravijo ekspoziti Stara zarota odkrita. o draginji.

Silno so se podražile življenske potrebščine in statističer Alfred Sturdis iz Brooklina, Mass., je pričel pred zveznim sodnikom Alschulerjem, izvoinjem razsodnikom v spornih zadevah med klavniškimi delavci in mesariki — baroni, da dandanes stane vsakega ameriškega delavca približno njegov druzine povprečno še enkrat toliko kot pred trinaest leti.

Samo prehranitveni troški so se od leta 1907 pomnožili za vsako družino za sto deset odstotkov. Kjer je bilo v tem letu potrebnih samo devet sto dolarjev za gošo življenje, je sedaj treba tisoč osem sto devetdeset dolarjev. Če se k tem stroškom prštejejo neizogibne potrebe udobnosti, se v letu 1920 povkajo ti stroški na dva tisoč sto štirideset do dva tisoč sto en dolar.

Neizogibna potreba udobnosti vključuje po izjavi strokovnjaka Sturgisa tole:

1. Potrebni živež za ohranitev zdravja družine.
2. Stanovanje v takem kraju, kjer so stanovanja zelo poceni, obstojna iz najnižjega števila sob.
3. Zadošči svitlobe, toplote in sanitarnih naprav.
4. Kuhinjska oprava, posteljne perle, toda za nakup novega pohištva ni misliti.
5. Najno potrebna obleka enene vrste in ne glede na modo, ki zadostuje le v domačem krogu.
6. Vozni troški za ulično železnico, pri odhajanju na delo in od dela domov, za odhajanje na trg. Najnižje zavarovanje za slučaj smrti, oskrba zob, prispevki za cerkev, bratske in delavske organizacije. Semintje in na svete jasno razvedrilo v kinematografskem gledališču, nekaj daril za otroke o Božiču in troški za dnevnik.

V avgustu 1919 so znašali maksimalni prehranitveni troški za družino, obstojno iz pet oseb, \$2,262.47, minimalni pa 2,015. V avgustu 1920 so se ti troški pomnožili za petdeset odstotkov.

Bilo je takile:

Živila	773.00
Obleka (soproga)	100.00
Obleka (soprog)	123.85
Obleka (deček star 11 let)	96.60
Obleka (dečka star 5 let)	82.50
Obleka (deček star 2 leti)	47.00
Stanovanje	428.00
Raznoterosti	546.82
Skupni biče	\$2,262.47

Teh številki ni podal delavski agitator, kakor radi pripovedujejo v levičarskih listih, ampak predložil jih sodniku pod prisego strokovnjak, ki je vedel, kaj govori. In kako skromen je ta družinski proračun. Nikjer ni stroškov za poletnice poleti, nikjer centa za gledališne predstave, samo kinematografske predstave se privoščijo delavski družini.

In ko se je ta zadeva zasljevala pred zveznim sodnikom Alschulerjem, so v levičarskih listih že pričeli kričati, da je treba znižati delavske mezde, ako hoče mo znižati življenske troške. To časopisje, gošo orodje "privatnih interesov", je pripovedovalo, da komuniste — to je delavci-farmarji — ne kupujejo življenski potrebščine, ker so predrage, dasiravno imajo denar. Kakor spreten žongler, ki meče dve krogli v eni roki, tretjo pa v drugi, da ljudstvo misli, da meče vse tri kroglice v roki v roki, je predložilo to časopisje resnico, da delavci in farmarji ne morejo kupovati obleke, obutve in drugih potrebščine, ker nimajo denarja in so cene previsoke, in ker profitarji v svoji nehumani lakomnosti ne popuste za en cent od profitarstva.

Številka strokovnjaka govore vse nekaj drugega, kar pripovedujejo v levičarskih časopisje. Po sodbi strokovnjaka je treba povzročiti delavske mezde ali pa izdatno znižati cene za življenske potrebščine, da bodo delavci lahko živeli, kot se spodobi živeti za ljudi.

Taka je sodba strokovnjaka, ki ni ponižen hlapec Wall Streeta.

Stara zarota odkrita. Britje so pomagali sužnjem na jugu.

Zopet leži pred nami odkrito poglavje iz zgodovine Združenih držav, ki jasno govori, da so imeli sužnjedrci v južnih državah veliko zaslonbo pri Britih in da so se v Kanadi kovali načrti, da se razbijejo Združene države.

Frederick Landon je pred "Londonskim historičnim druženjem" razgrnil dokumente, o katerih dozdaj javnost ni vedela, da postoje in ki pričajo jasno kot beli dan, da so zarotniki zborovali leta 1864 v Londonu, Ontario, z namenom, da bi dogovorili, kako odtrgajo skupino severozapadnih držav od Unije in ustanove samostojno severozapadno konfederativno republiko. S to potezo so hoteli severni zarotniki pomagati zarotnikom v južnih državah, ki so hoteli južne države odtrgati od Unije, da ustanove konfederativno republiko južnih držav. Vodeniki zarotnikov v južnih državah so podpirali te načrt z vsemi svojimi močmi. V Kanadi so imeli svoje agente, ki so odprto in na skrivaj ruvali proti Združenim državam. Od tukaj so ustanovili napol politično organizacijo, ki si je na dala ime "Sinovi Svobode". Seveda, so bili člani te organizacije nekaj drugega, kot je govorilo ime njih organizacije. Bili so podporočil najtemnejše reakcije. Z denarjem in agitacijo so spravili v organizacijo več kot tristo tisoč članov.

Dne 7. in 8. avg. so obdržali zarotniki v Londonu in v Tennesseeju listi, ki je dobila ime po velikem indijanskem glavaru, katerega so Angličani svojočasno zvalili na svojo stran, da jim je služil z dušo in telesom, zborovanje, katerega so se udeležili kombarji in agente organizacije "Sinovi Svobode". Na tem zborovanju so bili izdelani načrti za ustanovitev nove konfederativne republike iz skupine severozapadnih držav. Po tem načrtu so imeli biti napadene južne, v katerih je bilo okoli trideset tisoč vojakov, ki so služili južni konfederaciji in so bili ujeti v državljanski vojni. Oborožit so jih nameravali v obsejem in državljanski arzenalov, da kar bi udarili proti Washingtonu in odstavili tado. Denar za izveditev načrta je prišel od agentov južne konfederacije, ki so imeli svoj glavni stan v Torontu in ki so odprto pridigali ustajo proti Združenim državam.

Kasneje so zarotniki prenesli svoj glavni stan v Chicago. Toda načrta niso izvedli, kajti videti je bilo jasno, da Združene države zmagujejo v državljanski vojni in da gre proti koncu za južno konfederacijo.

Zanimivo je, da je šele zdaj našlo na dan, da se je prvo veliko zarotniško zborovanje vsilo v Kanadi, na katerem so zarotniki sklenili, da odtrgajo skupino severozapadnih držav od Unije, ker je svojočasno oficijelna Britanija vedno tajila, da ne gre na roko zarotnikom, ki hočejo raztrgati Združene države.

Tudi tukaj velja pregovor, da nič tako prikritega, da ne pride na dan.

ITALJANSKA SNUBITEV.

New York, N. Y. — 26-letni Antonio Cordaro je, strahno razrezal svojo nevesto, Elzo Della Bonda na domu njene sestre.

Njegova nevesta je dospela šele 25. oktobra iz Italije v Združene države. Mladi Italijan jo je takoj zasnubil. Obljubila mu je svojo roko, a ko sta pričela govoriti, kedaj bo poroka, je ona dejala, da naj se odloži za nekaj časa, ker je bolna.

Nastalo no besede, hčakrat je pa mladi Italijan potegnil iz svojega kupa britev in zarezal svojo nevesto v podolbi križa na levi. Izrezal ji je skoraj eno oko. Mladi Italijan je pobegnil, nevesto so pa pripeljali v bolnišnico.

UMORJENA DEKLETA SO NARLI V PLEVELU.

St. Louis, Mo. — Na praznem stavbišču in v visokem plevelu so našli umorjeno stenografistko Edno Ellis. Imela je prerezan vrat in v njeni bližini so našli zlomljeno britev. Udarna je bila tudi večkrat na glavo in oči je imela spopitni, kar govori, da jo je sverinski morilec tolkel tudi po glavi.

Kristove basni v razlagi.

J. Z.

II.
Nekoč je Krist govoril pred ljudsko množico in povedal ji je basen o "Sejavcu".
Pripovedoval je tako-le:
— "Človek je odšel iz svoje vasi, da seje seme na polju. Nekaj semena je padlo na stezo in bilo je pohojeno, ali so ga omedle ptice. Nekaj semena je padlo na skalo in je poginilo, ali kmalu je usahnilo, ker ni bilo vlage. Nekaj ga je padlo med trnje in plevel, ki je poginilo in zrastle, a je bilo zadušeno. Drugo seme je padlo na rodovitno zemljo, je zrastle in rodilo bogat sad.

Vprašali so ga, kaj te besede pomenijo in Krist jim je besede razložil.

Seme je beseda ljudskega učitelja, ki pade na stezo, pomeni one, ki slišijo besedo, a se nečejo ravnati po nji, ker so bogati in sebični.

Seme, ki pade na kamenita tla, so ljudje, ki radi poslušajo učitelja, mu verjamejo, ko odide, pa pozabijo na njegove besede.

Seme, ki pade med trnje in plevel, so ljudje, ki slišijo besedo učiteljevo in se ne ravnajo po nji, ker mislijo, da bodo prve dosegli v bogatstvu.

Seme, ki pade na rodovitna tla, so ljudje, ki sprejmejo učiteljevo besedo in jo oznanjujejo dalje, da jo slišijo tudi drugi.

Kristova beseda o "Sejavcu" je ravno tako primerna za današnje človeško družbo, kot je bila za civilizirane narode v njegovi dobi.

Danes oznanjujejo delavcem in kinetom ljudski učitelji nauk socializma. Bogatini sicer slišijo te nauke, a ker se boje za svoje po krivici pridobljeno bogastvo, ga nečejo sprejeti.

Slišijo ga tudi drugi ljudje, katere so bogatini obdarili s častmi in bogastvom. Nauk se jim dopade, poslušajo ga radi, a ko preudarijo, se spomnijo, da bi se zamerili bogatinom, katerim služijo, če bi ga oznanjevali dalje, pa nanj ravno tako hitro pozabijo, kot so ga sprejeli. Trejji ga slišijo in pripadajo sami veljonom in kmečkemu ali delavskemu stanu. Nauk se jim dopade in ga sprejmejo, dokler jim ne zabrenči po glavi, da tudi lahko postanejo bogatini, če izkoristijo svoje bližnje v svojo korist. Še preden se nauk v njih dobro vtirdi, ga zopet zavrejo. Četrti so pripadniki vseh stanov, ki sprejmejo socializem in pridejo do spoznanja in prepričanja, da je to edini pravi usuk, ki odpravi izkoriščanje človeka po človeku, zaradi tega ga razširjajo dalje, da čim prej napoči čas, ko bodo ljudje na svetu živeli v sreči in blagostanju, ko ne bo siromakov, ki so nagromadili neizmerna bogastva bogatinom, za svoje delo pa prejemajo drobtine, ki padajo raz bogato obložene mize bogatinov.

Nauk: Za socializem dela tisti, ki ga ne obdrži v svojem arcu skritega, ampak oni, ki ga razume in razširja med ljudstvo.

ZBESNELI KAZNJENEC JE UBIL DVA.

Mount Holly, N. J. — Kaznec Rhyar Asay je obolnel na deliriju tremensu in v svoji zbluznelosti je ubil jetniškega paznika Harry Kinga in kaznena Vernona Barletta. Pobil ju je z železnim drogom.

Serif Hajnes izjavlja, da so Asayja aretirali zaradi pijanosti. Jemšiški zdravnik je predpisal zanj lek, ki so mu ga dajali. Pred poldnevom je stopil King v celico, da mu da odsmerek zdravila. Asay ga je pa napadel s železnim drogom in ubil. Asay je zapustil celico in srečal je na hodniku kaznena Vernona, katerega je tudi pobil s železnim drogom.

Ljudstvo pravi, da je serif pozabil pojasniti, na kakšen način je železni drog prišel v celico.

BANKIR UMORJEN, NJEGOVO Soprogo POZREŠAJO.

Boston, Mass. — Bankirja Ambrose E. Roberta so našli umorjenega v stranski ulici. Njegovi oči znanci pravijo, da je imel pri sebi \$1,000 dolarjev in drag dijamanten prstan.

Roberts je nedavno napravil pritožbo, da je njegova žena izginila z njegovim šoferjem. Iznimil je seveda tudi avtomobil.

METEORITI.

Bratje! Lige narodov ne bo. Pride pa unija narodov. Od unije do lige je samo en korak.

Češka narodna cerkev se združila s srbsko pravoslavno cerkvi. Pravoslavna proglasi Jana Husa za svojega svetnika, češka narodna pa sv. Savo. V tem znamenju se je rodila mala ententa.

Klub priznanih junakov. Kornilov, Kaledin, Koščak, Denikin, Judenič, Semenov in Vrankel. Kdo je še na vrsti?

Brzobjavka, ki ne bo priobčena v velikih dnevnih: Čižerim je poslal noto v London, Pariz in Washington, v kateri se zahvaljuje za obilni material, ki je bil poslan tekom zadnjega pol leta na Krim.

V kanalu za odtokanje gnojnice v New Yorku so našli šestindvajset glasovnic, ki so bila pravilno zaznamovane na volišču. Glasovnica je sveto, nedotakljivo orožje suverena ljudstva!

Demokracija se je umaknila na jug v zakope. To se samo tako reče: Največja vojska ne vzame tega, česar ni.

Zakaj jih imamo? Igra se imenuje "Dati in vzeti". Dado daje in kapital jemlje. Dalo je vse. Čemu so potrebni kapitalisti?

Nagrada. Plačnik: Dopolni igral, delavec! Sencija je spremenjena in vse je lepo v redu. Zdal dobi nagrado.

Delavec: In moja nagrada? Plačnik: Saj veš, ali ne? Induzijski Induzienken kakršnega še ni bilo — induzienken, katerega ne pozabiti izlepa.

Tiger ne žee tigrov, ampak človeški tiger.

Italijanski šovinisti v Trstu so besabe kajpada! Slovenski šovinisti v Mariboru so pa zelo kulturni ljudje!

Ljudje, ki se nekoliko zavedajo, se tožejo, da slabše ne more biti kakor je. Toda v prihodnjih štirih mesecih je lahko še slabše.

Prej in potem. Pred volitvami so listi poročali: Harding bo zmagal — Cox je izvestno pobijal nasprotnika.

Takoj po volitvah poročajo listi: Tudi je bilo odslovljenih toliko in toliko tisoč delavcev — tam je bila znižana rezda deset odstotkov — tukaj je za znižal delovni čas na štiri dni — tam so pričeli trebiti "radikale" iz tovarn.

"Vrangel se ni izgubljen". To se tožejo tako: Ako ga Rusi ujamejo je izgubljen; ker ga pa še niso ujeli in ker še lahko odnese pete v London, kakor jih je odnesel Denikin, ni izgubljen.

Gompers je naplačan. Gompersov sovražnik, katerega je hotel Gompers kaznovati: Ali poznaš tega človeka, katerega sem praviar poljubil s peto mojega čevlja?

Gompersov prijatelj, katerega je hotel Gompers nagraditi (pogleduje na tleh ležečo postavo): Ne, gospod, nikdar v svojem življenju ga še nisem videl!

Ako je ljudski glas božji glas — kakor pravijo — tedaj je neka oblast, ki je enaka grmenju na gori Sinaj, izjavila, da je Warren Gamaliel Harding veličan vseh veličanov, kakršnega še ni imela Amerika. Nam se pa zdi, da se božja oblast tudi moti, kadar se zmoti ljudstvo.

Važno vprašanje: Ako zaplenijo milijon galon žganja na teden, koliko časa bo trajala vsa zaloga?

Drugo vprašanje: Kako bi morali delavec pozdraviti svojega delodajalca, kadar ga sreča na cesti?

Cox se ne ve, kdo je kriv, da je on pogorel. Kolomb je briv! I seveda! Zakaj je pa odkril Ameriko?

Iz glav. urada S.N.P.J. Notranje zadeve organizacije.

Clane, ki vprašujejo, kaj je z združitvijo, prosimo malo potrpljenja. Pojasnili smo že, da so s spremembo združitvene pogodbe nastale nove posledice in da je bila združitve vesela tega za nekaj časa zadržana. Glavni odbor pa skrbi in se trudi, da se te posledice čim prej premagajo in da združitveni postave tudi drzno kakor hitro bo mogoče. Sumnja da bo stvar zaspala, je torej brez podlage in nasporniiki združitve tega vesolja ne bodo doživeli. Vincent Cainkar, predsednik SNPJ.

IZ URADA PREDSE TISKOVNEGA ODBORA. Naročnik, Elbert, W. Va. — Vaš dopis nam je mogoče priobčiti le, ako ako se podpisate s polnim imenom. — Pozdav.

Tiskovni odbor SNEJ je odločil, da se preneha s probelevanjem pripravljanih farnarskih dopisov v listu "Prosveta." Vsaki stranki smo dali prilžnost, da je povečala svoje in pridobil je bil tudi uredniški članek, v katerem je dovolj pojasnila in navodila za tiste, ki se zanimajo za firme, in to bi morali zadržati. Če kdo želi pisati ali početi o kmetijskih vobech, lahko to stori tudi v bodoče, ne bomo pa priobčevali take polemike in tifešar, kar bi dajalo poved za prepis. Za tiskovni odbor SNPJ. Vincent Cainkar, predsednik.

IZ URADA GL. BLAGAJNIKA. Približujemo se koncu leta in tako tudi dobi, ko je treba izdati šestmesečne račune finančnega poslovanja SNPJ. Tem potom torej opozarjam vse one člane in članice, ki še niso zmenjili več mesecev starih čekov; osobito one, ki imajo čeke iz leta 1919, da jih zmenjajo do dec. 15. 1920, da bi jih sestavili računa in da ne bi imeli nepotrebno dela s tem neovrojenim blagajniškim. Torej natančno vsem, da bomo vse čeke ki so bili izdati v letu 1919 in ne vrnjeni do dec. 15. 1920, ob koncu tega leta na banki prekliči in vknjižili v dohodke kot vrnjeno bolniško podporo. Želeti je, da tudi oni, ki držijo čeke iz leta 1920, isto zmenjajo do sredine meseca decembra. Blagajniki naj sporoče to na društvenih sejah. Vsi oni društveni blagajniki, ki so mi sporočili, da so se čeki spustili ali bili určeni in mi naročni naj jih na banki prekliči; naj iste vključijo v društveno blagajniško knjigo, ko prejmejo duplikate iz gl. urada, kdati in zakaj so bili izdati duplikati, nato naj izročijo duplikate članom, katerim spadajo, gl. blagajniku pa naj sporoče, da je zadeva urejena. Vsak društveni blagajnik, ko enkrat naroči gl. blagajniku, da naj prekliče na banki čeki ali čeki, MORJA istega ni iste vrstni na gl. urad v skladju, da se na katerikoli način pomoje najdejo. To omogoči točno in za vse stranke pravilno poslovanje. F. S. Tauchar, nač. blag.

Table with 3 columns: Name, Amount, and Description. Includes entries like 'Nabrano med rojaki v Butte, Mont.', 'Poslal Frank Gregorich', 'Nabrano med rojaki v W. Frankfort, Ill.', etc.

Chicago, Ill., 8. nov. 1920. —

Clani društva Francisco Ferrer, štey. 131 SNPJ so na svoji redni seji dne 5. nov. t. l. vzeli v preteklo zadržev slovenskih jednot in zvez. Končno je prišlo članstvo do zaključka, da se izvoli posebni odbor, kateri naj v imenu društva Francisco Ferrer, štey. 131 SNPJ vpraša javno v listu Prosveta za ustanovitve podskupine in pojasnila o združitvenem delu. A se posebno se želi odgovor in pojasnilo od br. predsednika združitvenega odbora, tako da bo članstvo natančno poučeno v koliko se deluje na to, da se združitveni slovenski podporilni jednot in zvez čim hitreje izvede, in ako so kakere zapreke, ki ovirajo združitve, je dolžnost združitvenega odbora, kakor tudi gl. odbora SNPJ dati svojemu članstvu najustojno pojasnilo o tem.

Posebni odbor za društvo Francisco Ferrer štey. 131 SNPJ.

DOPISI.

Lawrence, Pa. — Rojaki premogarij petega distriktja promogarske organizacije U. M. W. of America! V današnji števili Prosvete je priobčen oglas kandidata za gl. tajnika v tukajšnjem distriktju promogarske organizacije, katerega tukaj naseljeni rojaki premogarij dobro poznamo kot svetske borilce za interese premogarijev, ker je bil vedno v prvih vrstah borilcev za izboljšanje položaja premogarijev, in radi tega spelišamo na rojake premogarije, ki spadajo k petemu distriktju promogarske organizacije U. M. W. of America, da oddate vaše glasove temu kandidatu pri decemskih volitvah. Apelliram tudi na rojake, da agitirajo za tega kandidata pri premogarijski drugo narodnosti. Kajti prepričan sem, da bo ta mož, ako bo izvoljen v urad, za katerega kandidira, deloval po vseh svojih močeh za korist premogarijev, bolj kot sedanj, in menda ne dela drugega kot reševanje vseh in vsakega problema kot agitatorja za se, da bi se ponovno izvolil in se to ne nade stroičke.

Kdo je kriv, da se ravno naš distrikt v nasprotju s tem, da smo ravno premogariji iz tega distriktja najbolj zastopani, in ako kaj pridobimo, dobimo po postavljaju drugih distriktov? Uradniki našega distriktja ki se ne brigajo za težnje premogarijev? Dobes tema je najin slučaj ko je bila pravilna potom sklicana izredna konvencija tega distriktja in sicer iz popolnoma upravičenega vzroka, kar je splošno znano vsem premogarijem v tem distriktju. In kaj so naredili sedanj gl. uradniki tega distriktja? Na pomoč so poklicali najbolj reakcionarno časopisje v Pittsburghu, Pa., in poslali tem časopisom tako neulane zabavljice o cel stvari, da bi človek ne mogel verovati niti svojim lastnim očem, da so uradniki zmoh postati taka poročila in svoji in tako narušili svoje člane in da sličejo na pomoč organizacije, da zatre "uporno" gibanje članov delavske strokovne organizacije, ki je itak vedno pripravljena, da zatre sleherni gibanje delavcev za izboljšanje položaja. In ta dogodek je moral odpreti oči slehernemu premogariju, kako delajo sedanj gl. uradniki za koristi premogarijev.

Vedel tega apelliram na vse rojake premogarije v petem distriktju promogarske organizacije U. M. W. of America, da pripravijo vsem premogarijem v tem distriktju Thomas Wynneouglia, ki kandidira za distriktnega tajnika naše organizacije. Na delo se tega moža — John Szelaj.

Barberton, O. — Končan je volilni boj! Razpisali duhovsi se pomirjajo in med sebe časopisje pohaja polnoma nazaj v svoj navadni stadij. Republikanci triumfirajo za prihodnja štiri leta je delavska administracija v njihovi rokah. Sreče, prosperiteta, blaginje, slasti grščolci, vse, kar so vseljudniški mogotci obljubovali delavcem; je seveda že vse pomiljeno in nezavedna masa bo, kakor ved-

no, tudi sama pozabila na n. ter se celo pobljubovala. Bje, ki je bo tepel.

Razredno zavedno delavstvo pač ne da dosti na obljube veldodjetnikov ker dobro ve, da si mora le samo ustvariti pogoje za izboljšanje položaja potom smotnega in vstrajnega dela. Vzbe vseni persekucijam od strani veldodjetnikov proti naprednim strujam prihaja spoznanje med ameriško delavstvo. Prihaja sicer počasi toda sigurno; dokaz temu so zadnje predsedniške volitve. Dva in pol milijon glasov je bilo oddanih za Dobsa. To je vsekakor razsvetljevo dejstvo. Ne smemo se pa zadovoljiti s tem, delovati moramo z vseni močmi na to, da se bo ta armada večala z vsakim dnem. Razkrijemo delavske liste — toda ne take, ki so v zadnji volilni kampanji prinisali oglase za "delavske" kandidata Hardinga in Coxa — temveč liste, ki v vseni zastopajo delavske interese in ki se ne daje zadovoljiti s ideološki prestojem in delavske politične in strokovne organizacije, bidimo med nezavednim delavstvom razredno delavsko zavest. Brez dela ni sadu. In delati moramo brez omahovanja, trde in vstrajno, da čimprej dosežemo cilj, za katerega se bori zavedno delavstvo širom sveta.

Rojakom v Barbertonu je menda že znano, da nas poseti soe. pevski zbor "Zarja" iz Clevelanda, ki priredi koncert v naši naselbini. Koncert se bo vrši v nedeljo dne 31. novembra ob poltretji uri popoldne v dvorani slov. am. društva "Domovina", 148 Mulbery Str. Natančen program je razviden iz oglasa v tem listu.

Ta v Barbertonu imamo pač redkokedaj prilike prisotnovati snki prireditvi. In sedaj se nam nudi prilika, da slišimo lepo ubrane glasove in melodiose slovenske pesmi.

Prijatelji petja v Barbertonu, ne zamudite te prilike, udeležite se tega koncerta! Istotako opozarjam vse rojake v bližnjih naselbinah, udeležite se tega koncerta, ker snake prilike ne bodele imeli tako kmalo. — A. K. —

Collinwood, O. — Volitve so končane in politični boj je politični. Delavstvo se malodane nahaja v istem položaju kakor v nekih ozirih na naselbini. Toda ni tem niti treba misliti da je politična organizacija delavske popolnoma prepustila na voličen, ampak letošnje volitve so pokazale, da naprednjice sicer niso, a sigurno. Letošnje volitve so pokazale, da se delavstvo probuja.

Dokaz temu naj navedem samo en slučaj v naši naselbini. V tucem volilnem okrožju (preinklru) je dobila socialistična stranka 70 odstotkov več glasov pri letošnjih volitvah kot v predhodnih. Tu je dokaz, da se delavstvo prične zavedati svoje moči kot politično organizirano v svoji stranki in da je edino glasovnica ono orožje, s katerim se bojuje za svoje pravice.

V tukajšnji naselbini smo reorganizirali slov. klub št. 49 in pričeli smo zopet delati in agitirati za socialistično stranko. Apelliram na vse tukajšnje rojake, da pristopijo v ta slov. klub in da se organizirajo. Le organizirane delavske volitve je mogoče napredovati, nikakor pa ne neorganiziranemu. Vpoštevatj moramo dejstvo, da je naš politični naspornik tudi dobro organiziran in radi tega je v moči. Ako bi bili delavci tako dobro organizirani kot so veldodjetniki, bi letošnjé volitve izpadle za delavstvo vse drugače kot so. Pripravljati se moramo za sedaj za prihodnje volitve leta 1922, da ne bomo stopilj v politični boj tako nepravilno ni kot smo letos. Pregledati moramo našo situacijo, vpoštevatj na vse, katere smo napravili v preteklosti, organizirati vse naše moči in agitirati med delavci za pristop v slov. stranko, kot edino delavsko politično stranko, da bomo popolnoma pripravljeni ko se bodo zopet vršile prihodnje volitve. Edino na ta način si lahko izboljšamo naš položaj in na noben drug način ne. Samo kritični na udah in z radikalnimi frgami škodimo več splošnem delavstvu kot pa koristimo. Na to moramo dobro pomisliti. — Na delo torej, rojaki, zbirajmo naše moči in organizirajmo se politično!

Delci zimski večeri prihajajo in sezona prireditve v prosti naravi je minula. Toda človek potrebuje zabave in razvedrila v zimskem času ravnokot kot pa v poletnem; da še bolj, kajti poleti so človek lahko zabava v prosti naravi, v zimskem času pa mora tlečiti doma. In tega dejstva so se pričeli zavedati tudi tukajšnji rojaki in od vsi strani se še sliši, da se pripravljajo te ali ono društvo, da priredi zabavo ali veselico.

Kot je že gotovo znano, imamo tukaj naseljeni rojaki dve pevski društvi, ki dobro napredujeta v vsih ozirih. Saj ni čeno, ker Slovencev itak ljubimo polje in skoro v sleherni naselbini, kjer je le večja skupina rojakov, imajo svoje pevsko društvo.

In prva prireditve v tej naselbini bo koncert pevskega zbora "Jadrin". Koncert se vrši 14. novembra t. l. v dobroznani dvorani rojaka Kunciča. Pričetek koncerta ob sedmi uri zvečer. Koncertni program je zelo bogat in vsebuje razne pesvice in druge točke. Celotnega programa prireditveni odbor to pot ne bo dal v javnost, ker hoče presenetiti vse, ki se bodo udeležili tega koncerta. Povem naj samo toliko, da je program tako izbirno izbran, kot še nikdar prej.

Vedel tega najljubneje vabim vse rojake v Collinwoodu, kakor tudi v Clevelandu, Newburghu in Euclidu, da se udeležijo tega koncerta v polnem številu. Nikomur ne bo žal, kdor se bo udeležil tega koncerta. Po izbrpanem koncertnem programu sledi prosta zabava in pleš.

Na svidenje v nedeljo 14. novembra v Kuncičevi dvorani. — A. P.

Kenosha, Wis. — Društvo "Ilirija" št. 38 SNPJ je sklenilo na svoji zadnji redni seji, da je prost sleherni novopristoplj član društvene pristopnine. Ta sklep je veljaven za šest mesecev.

Vedel tega apelliram na vse rojake v tej naselbini kakor tudi v bližnji okolici, ki še niso pri neobnem podpornem društvu, da pristopite k našemu društvu, ki spada k najmočnejši in najboljši slovenski podporni organizaciji Slovenski narodni podporni jednoti. Vsakdo naj pomisli, da vedno odlašanje je največkrat več kot nevarna res, kaj je tak rojak, ki ni zavarovan za slučaj bolezni ali nesreče, prepričan sam sebi.

In v kakem bednem položaju se nahaja, ako nima denarnih sredstev za zdravlila, zdravilnika in o-skrbo ter postrežbo. Posebno hude je za družinskega očeta, ako zbolí ali ponesreči in ne more na delo. Kdo bo skrbel za njegovo družino? In v sedanjih časih dati kak cent na stran je pa sploh nemogoče.

Zatorej rojaki in rojakinje, sedaj se vam nudi lepa prilika, da se zavaruje za vsak slučaj bolezní ali nesreče. Posebno se apelliram na ravnokar dole rojakinje iz stare domovine, da se čim prej odzovejo našemu pozivu in da pristopijo k našemu društvu.

Nadalje je sklenilo društvo "Ilirija", da priredi veselice v korist društvene blaginje. Veselice se vrši 20. novembra t. l. v dobroznani Rabešnovi dvorani, 460 Grand Ave. Pričetek veselice tedno ob sedmi uri zvečer. Najljubneje vabim vse rojake in rojakinje v tej naselbini kakor tudi v bližnji okolici, da se udeležijo te veselice v polnem številu. Posebno pa se opozarjam člane tega društva, da se udeležijo političevitvu te veselice, ker je čisti prebitek namenjen za društveno blaginjo, v katero mgramo vsi člani prispevati in ne samo nekateri.

Apelliram na vse rojake, proč z osebnostjo in osebno mrznjo, ker to ne drži nikake časti društvu in naselbini sploh, ampak samo razkol in sovražstvo. Bodimo slojni in delujmo skupno za naš dobrobit in napredek. Ako se bomo pa pričakali med seboj, ne bomo mogli nikamor.

Opozarjam tudi člane društva "Ilirija", da naj ne pozabijo, da je sedaj dan za plačati assessment 24. vsakega meseca in da naj se do tega dne gotovo zgledajo pri društvenem tajniku. Sleherni mora vršati svoje dolžnosti, ako hoče, da bo tudi društvo in jednota izvršila svoje dolžnosti napram Nacionu. Vsakdo naj vpošteva to, da kdor ne plače ob pravem času mesečnih prispevkov, da je glasiom pravil suspendiran za en mesec bolniške podpore. Jaz ne uo-

či se prevleč oddeljeni od društvene pomoči in uni, ki bi imeli na dan seje kako posebno važno opravilo. Kdor se ne bo udeležil te seje in se navedeli važni vrok, bo kaznovan po pravilih. — Člani naj vpoštevatj svoje dolžnosti, da se zgledajo za plačanje assessmenta 24. vsakega meseca. Kdor ne bo plačal do tega dne, bo kaznovan, kot zahtevajo pravila. — Člani naj sploh najo bolj vpoštevatj pravila. — E. Marko Mrkanič, tajnik.

rom zalagati iz svojega žepa z one člane, ki tako radi pozabijo, kaj je njih dolžnost napram društvu. Za slehernega člana, ki nima ravno družila in ako se zgleda pri druženem tajniku ob pravem času, se zloži in društvene blaginje. Toda za vse je pa nemogoče. — Bratje, vpoštevatj to!

Nadalje je društvo sklenilo, da se prispere za društveno blaginje v obrambni sklad nosročnega rojaka John Kocovarja, ki se nahaja v okrajnem zaporu v Telluride, Colo., obdošen uboja, deset dolarjev.

Za društvo "Ilirija" št. 38 S. N. P. J. Anton Banišič, tajnik.

Naznanila, vabila in zahvale.

Glensy, Ill. — Člani društva "Ilirija" št. 98 SNPJ naj se udeležijo bolj redno in številneje. Društveni seji, ker v nasprotnem slučaju je društvo primorano postopati s člani, ki so ne udeležajo se, kot zahtevajo pravila, po pravilih. Kajti pravila se glasio, da se vsem sleherni član udeležiti vsaj vsake tretje mesecne seje. Pri sedem društvu se pa vsako članu, ki se ne udeležil niti ene seje skozi celo leto. Skrajni čas vsaki seji je haka izredna in za seveda, e kateri je treba izstopiti, ker je po skrom nemogoče, ker se izmed 71 članov udeležil seje komaj 18 članov. Opozarjam vse člane, da bomo postopali istega po pravilih s vsim članu, ki se ne udeležijo vsake tretje mesecne seje. — Člani naj vpoštevatj to naznanilo, da ne bo petem takoga nepotrebnega prepričanja. — Alojzij Vinčar, tajnik.

Hadley, Kan. — Redno mesečne seje društva "Spomenik" št. 73 SNPJ se bodo vršile od sedaj naprej v Maršalov dvoran. Prihodnja seja se vrši 13. novembra t. l. in člene, tudi po drugi uri popoldne, prične udeležiti se te seje, ker imamo več zelo važnih zadev za dvoranega reda. — Peter Stimm, tajnik.

Cleveland, O. — Redno mesečne seje društva "Jugoslavija Irščevci" št. 408 SNPJ se vršajo od sedaj naprej vsako tretjo soboto v maseni dvorani v prostori hrama Andrej Likerja. — John Germal, tajnik.

Willock, Pa. — Člani društva "Zavedna Slovska" št. 149 SNPJ naj se udeležijo političevitva prihodnje redne društvene seje 21. novembra, ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih točk, o katerih bi treba razpravljati in tudi splošno odgovorje inicijativnih predlogov gl. odbora SNPJ. Na ti seji bodejo ustavili vseliki novi predsednici, ker jaz odstopam iz te naselbine. Sploh naj se članice udeležujejo številneje društvenih sej, ker to je v nasprotju z društvom. — Zvezka Sabla, glavna predsednica.

Brenton, Okla. — Za nasročnega rojaka Johna Kocovarja so prispevali v tukajšnji naselbini sledeči rojaki: Po en dolar: John Oshman, John Štalo, Albert Herndon, Louis Strukelj, John Ben, Frank Šeburjak, Joe Marjace, Louis Ševičar, John Šušman in Jack Gaberček; Vinko Lofušček 75c; po 50c Anton Raz, Mihael Pinc, Anton Pinc, Joe Mrazik, Frank Priman, Anton Kazan, Joe Blatak in John Rotor; po 25c: Radolf Jela, John Zgonc in Joe Udovc. Skupna vsota \$18.50, katero sem poslal na pristojno mesto v narodilni, da naj se vpošvari v o-branchu po nedolžnem obveljenega rojaka Johna Kocovarja. — Vinko Lofuškar.

Calumet, Mich. — Cetiri izraz protivoljni prispevkovi: John Inkert 50; Mike Assum 25; Frank Gregorich 25; Joe Benjak 50c; H. Panikar 50c; Charles Prop 50c; Andrej Šenko 25; Joe Bizaj 25; John Rom, Walkerville, Mont. 25; nadalje so prispevala sledeča društva: št. 266 št. 25; št. 22.50; št. 202 št. 25; št. 184 št. 27.75; št. 202 št. 25; št. 121 št. 50; št. 43 št. 25; št. 201 št. 25; št. 290 št. 25; št. 140 št. 25; št. 53 št. 25; št. 132 št. 25; št. 19 št. 25; št. 202 št. 25; št. 205 št. 25; št. 128 št. 25. — V sedanjem izkazu se je vrnila naša ananka, glasi bi se moralo namreč "društvo št. 338" in ne "društvo št. 355". Točke v blagohotni popravek, da ne bo kakoga neuporazuma. — Moja občakrenejša hvala vsem darovalcem, ki ste mi prisločili naš pomoč v moji bedi. — Matt Drik, glav. društva št. 63 SNPJ v Calumetu, Mich.

Brenton, Ill. — Člani društva "Svoboda" št. 90 SNPJ naj se udeležijo političevitva prihodnje redne seje 6. decembra, ker je to glavna letna seja. Na dnevnem redu so volitve novega društvenega odbora, splošno glasovanje o inicijativnih predlogih gl. odbora SNPJ in še več drugih važnih zadev. — Kdor se ne udeležil te seje, bo kaznovan po pravilih. — Matt Erišmanik, tajnik.

Penn. Ill. — Sedem mesečna seje društva "Gora" št. 311 se vrši 14. novembra t. l. v navadni dvorani; dvorani in prične točno ob treh uri popoldne. — Člani, udeležite se te seje! Na dnevnem redu je več važnih zadev tikajšnja se društva. — Kdor se ne udeležil te seje, bo kaznovan po pravilih. — Joe Štritar, tajnik.

McKeesport, Pa. — Člani društva "Delavsko slovensko sloga" št. 247 SNPJ naj se udeležijo političevitva prihodnje redne mesečne seje 11. novembra t. l., ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih zadev tikajšnja se društva in Jednote sploh. Na dnevnem redu je splošno glasovanje št. 6, splošno glasovanje o inicijativnih predlogih gl. odbora SNPJ št. 2 in 3. Od te seje so izšli le bolniki, ost-

ki se prevleč oddeljeni od društvene pomoči in uni, ki bi imeli na dan seje kako posebno važno opravilo. Kdor se ne bo udeležil te seje in se navedeli važni vrok, bo kaznovan po pravilih. — Člani naj vpoštevatj svoje dolžnosti, da se zgledajo za plačanje assessmenta 24. vsakega meseca. Kdor ne bo plačal do tega dne, bo kaznovan, kot zahtevajo pravila. — Člani naj sploh najo bolj vpoštevatj pravila. — E. Marko Mrkanič, tajnik.

V visočini petsto milj nad zemljo!

Gotovo je že slehernemu čitatelju znano, da je zrak v neki globlji daljavi oziroma visočini nad zemljo tako redkokot oziroma ga je tako malo, da je tam nemogoče živeti živemu bitju. Gotovo je že sleherni čitatelj čital o letalih, ki so se vzdignili visoko v zrak nad zemeljsko površino, da so imeli s seboj gotove priprave, v katerih so imeli stisnjeni kisik, da jim je bilo mogoče dihati.

V visočini petsto milj bi bil zrak, ki obdaja našo zemljo, tako redkokot, da bi ne imel niti najmanjšega vpliva na nas, ako bi se vzdignili v to visočino z eroplanom ali balonom. Nahajali bi se v takozvanem brezračnem prostoru, kjer je vse popolnoma nimno, nobenih vetrovnihi valov, nobene sapice. Edino kar se nahaja v tem prostoru so elektromagnetni žarki, katere pošilja solnce in zvezde v nebnesni prostor in katere bi občutili oziroma videli ravnokot dobro, kot pa v prostoru, v katerem se nahaja zrak. Šteer ti žarki se na peti skozí zradni zastor, ki obdaja zemljo spojišo in raditega so bolj močni. Zrak ima namroč isto svetlovo kot n. pr. povečevalno steklo, ki spoji svetlobne žarke, in raditega imajo solnčni žarki vedno manj moči čim višje so nad zemljo. In čim gostejši je zrak, tem večje moči imajo solnčni žarki.

Nekako splošno mnenje je, da vlada v neki gotovi visini nad zemljo popolna tema. Toda to je zmota. Kajti popolna tema ne more biti, ker solnčni žarki napotnjujejo cel nebnesni prostor. Šteer ni tako svetlo kot tukaj na zemlji in sicer vsled tega, ker solnčni žarki niso tako močni kot na zemlji. Toda pogled na druga svetovna telesa je krasnejši kot pa z zemljo.

Solnčni žarki, ki padajo na druga svetovna telesa n. pr. na luno, se odvijajo na temu telesu in valed tega se jih vidi ravnokot dobro ali še boljše, kot pa z zemlje, ker je prostor čist v katerem bi se mi nahajali, in ni nobenih predmetov, ki bi ovirali pogled na ta telesa, kot se n. pr. nahajajo v zraku. Ozadje teh teles je pa popolnoma črno. Opazovanje bi misli pri tem, ko bi gledal v kako svetovno telo, kot da se nahaja v popolni temi, in bi gledal v močno razsvetljeno telo.

Sploh pogled v tej visočini na druga svetovna telesa bi bil krasen, krasnejši kot pa z zemlje same, ker je prostor popolnoma prost vsih predmetov, ki se nahajajo v zraku in ki nam ovirajo pogled na druga svetovna telesa.

Vse to si najlažje predstavljamo na sledeči način: Ako se nahajamo na prostoru katerega solnčni žarki močno obsevajo, ne moremo tako natančno opazovati drugih predmetov v naši okolici, ker je svetloba premočna. Ako pa stopimo v prostor, ki je v senči, ki je tenkejša kot noč, tedaj imamo dober razgled v celo okolico, ki je močno razsvetljena in jasno vidimo vse predmete. Isto bi se zgodilo, ako se dvignemo v visočino petsto milj nad zemljo.

Ako bi ozračje ali zrak, ki obdaja našo zemljo, namerak izgubilo, tedaj bi se nahajala naša zemlja v istem položaju, kot se nahaja luna, ki je tudi v popolnoma brezračnem prostoru. Dnevna svetloba na zemlji bi izgubila namerkrat in na prostoru, kamor bi zadeli solnčni žarki, bi imeli močno svetlobo, in ostali prostor bi bil pa zavrt v črno temo, kakoršne si niti predstavljati ne moremo. V sobah bi istotako vladala popolna tema. Nebo bi bil črni zastor vse posut z zvezdami podnevi in ponoči.

Vse to bi se zgodilo, ako bi namerak izgubili zrak z zemlje. Kajti zrak je oni faktor, ki regulira solnčne žarke, da širijo svetlobo in tudi gorkoto.

Vzgoja pokvarjene mladine v Nemčiji.

Kako veliko skrb povzročajo v Nemčiji otrokom, ki so valed o neka ali drugega vzroka postali zločinci ali popolnoma zapuščeni, ali v prepusteni sami sebi, parofa nek dopisnik iz Berlina naslednje.

Lepega poletnega dne se nas je odpravila večja družba v okolico Berlina in pri tem smo se tudi odločili, da obiščemo takozvani "Lindenhof", o katerem smo že toliko čuli za časa našega bivanja v Berlinu. Obiskali smo to mesto in vtis, katerega sem dobil, ne bom nikdar pozabil. Vtisnilo se mi je toliko v spomin, ne radi lepote kraja, ampak kar sem opazil v tem zavodu. Sploh bi nihče ne mogel verovati, kdor bi sam ne videl. "Lindenhof" je namreč pobojsvalnica za mladoletne zločince, ki so bili valed nekakega prestopka obsojeni v ječo ali so pa brez vsakega varstva tavali sem in tja. Toda, ta zavod se nikakor ne more imenovati ječa za zločince, ampak imenovati se mora vzgojalni zavod. Predsednik ali ravnatelj tega zavoda, pobojsvalnice ali "ječe" kakor že hoče kdo imenovati, je nek Karl Wilker, katerega ključje vsi otroci, ki so v temu zavodu "naš ravnatelj" in se zbirajo okrog njega kot okrog svojega očeta. — Pregledal sem vse, opazoval natanko, in reči moram, da je ta ravnatelj napravil pravo revolucijo v reformatoričnem delu in v vzgojalnem delu mladoletnih zločincev. Priporočljivo bi bilo, da bi uvedli tako metodo tudi v državnih kaznilnicah v drugih državah, kot n. pr. v zvezni državni kaznilnici v Zdr. državah v Sing Singu in bi gotovo imeli veliko boljše uspehe, kot jih pa imajo tako. —

Lindenhof je državni zavod in se nahaja v sredi krasnih parkov in vrtov in ta zavod pošljejo vse dečke, ki so bili obdolženi nekakega prestopka ali pa obsojeni v ječo valed nekakega zločina. Mesto v ječo, pošljejo take mlade hudodelce v ta zavod, ki je deloma obrtna šola in pobojsvalnica. Mladi dečki hodijo v šolo in starejši se pa učijo koristnega rokodelstva in drugih obrti.

Berlinčani sploh imenujejo ta zavod "Erziehungshaus der Stadt Berlin" (mestno vzgojalnišče mesta Berlina). Ako je kdo že prej obiskal kakšno pobojsvalnico ali kak drug podobni zavod in potem ta zavod v Lindenhofu, bi sploh na veselje, da je ta kaka pobojsvalnica. Cela okolica je kot kak mestni park, polje slojje se nahaja v sredi krasnih tip, ki delajo zelo prijeten vtis na slehernega tujca, ki obišče ta kraj. Posobno krasno je poletje, ko so lipe v bujnem cvetju in okrog in okrog razširjajo prijeten vonj in se čuje fakovrsko vpadvalna godba — brecanje čebel, ki nabirajo med. In ne samo to! Vsi podobni zavodi so obdani z visokim zidom in vrata vse trdno zaprta noč in dan, pri katerih je navadno vedno oborožen stražnik. In tako smo tudi tukaj pričakovali. Toda na naše veliko presenečenje smo dobili velika vrata na stečaj odprta in nikjer nobenega stražnika. Ako bi ne imeli kačipotna in ako bi ne opazili že prej omenjeni napis nad glavnimi vratmi, bi sploh bili mnenja, da smo prišli v nepravi kraj. Sploh ni bilo nikjer nobene podobe, da bi bil to kraj, kjer so nastanjeni sami mladi zločinci in drugi taki pokvarjeni otroci. In tu smo pa opazili glavna vrata odprta na stečaj, nikjer nobenega stražnika, opazili smo vsa okna v poslopiju ravno tako na široko odprta na prizidekih oboknih vse polno raznih krasnih in lepih mladoletnih otrok. Sploh smo opazili nikjer ohih ključevnic, kakorine se navadno opazijo pri takih poslopijih, ki služijo temu namenu, kot ta zavod. Dobili smo vtis, da smo prišli v kak zaklet grad in da bomo našli zaklato princezino, ki spi in čaka na odrešenika, nikanor pa, da smo prišli v zavod, kjer so nastanjeni sami mladi "budodelci", sploh bili smo tako presenečeni, da smo verjeli se le na opetovana zadržila ravnatelja; da smo na pravem potu.

Ko smo zavili okrog vogla smo našli "mlade zločince", ki so se leli na mali klopi in bili vsi za-

posljeni pri lučevju graha in lupljenju krombirja za opoldansko kosilo. Vstali so raz sedelci, ko smo se jim približali in vsi pozdravili zelo spoštljivo, kot sploh vsi dobro vzgojeni dečki, ki so navajeni obdajati z izobraženimi ljudmi. Na naša vprašanja so odgovarjali prijazno in brez strahu.

Ko smo vprašali, kje je ravnatelj tega zavoda, so vsi odgovorili: "O, naš ravnatelj, ta se nahaja najbrže v vrtu za zelenjavo ali pa v delavnici". Pojasnili so nam tudi, da lahko nenoten in prosto ogledamo vse, kar bodeimo. "Na svidenje", so nam odgovorili ti mladi "kazneni", ko smo se poslovili od njih.

Nekaj minut pozneje smo srečali ravnatelja, g. Wilkera, katerega bi sleherni smatral za penik in ne ravnatelja pobojsvalnice. Lase je imel dolge, oblesen v zelo kratke hlače, dokolenice, meča gola in bosonogi. Ograjen je bil v delavnici, kjer je v grobega platna. Došli so bili oblečeni v enake vrste obleke, razun da niso imeli saltnjice, ampak oblačeni samo v črno hlače iz platna in srajco iz grobega platna. Bili so vsi bosonogi.

Ravnatelj nas je spremlil vsepovsod in razkazal vse. Kamorkoli smo prišli, vsepovsod smo bili uljudno in prijazno pozdravljani od zločincev, bodisi v učni sobi, v delavnici ali kjerkoli. Nihče imud nas ni mogel verjeti, da je prišel v "kaznilnico", ampak v kak navaden zavod za mladino. Nikjer nobene straže, okna in vrata vsa na stečaj odprta, vsepovsod polno svetlobe in rož. Vse sobe so lepo poslikane — dele nekakega umetnika iz Berlina. Nikake podobe, da je to "kaznilnica". Spogledovali smo se začudeno, posebno oni, ki se že prej obiskali kak taks zavod. Kaka razlika!

Prišli smo v učno sobo, ki se nahaja v prithlju, v kateri je bilo 20 mlajših dečkov. Nek odslužni vojak je podneval zgodovino. Dečki so bili tako zaptljeni v poduk, da so niso niti ozrli, ko je prišel skozi odprto okno nek metalj, kaj čelo, da je ga kdo hotel prepoditi iz sobe. V vseh solah je običaj, da vse obmoitne in se učeni niki premakni na smejjo, ako stoji v sobi ravnatelj in da vsi vstanjo in se sedetev in močjo pozdravijo. Toda tukaj! Ved učenci so okoličili "nasemu" ravnatelju in ga pozdravili tako prijazno, kot more pozdraviti le otrok svojega očeta. Maraliko bi rekli, da je šla van stroga solnika disciplina k vrnu. Vse navkriž so pričeli pripravovati, kaj so učniki, kaj so se naučili. Ravnatelj jih je do brodušno poslušal in sledilje na njih pripombe, da se nahaja v sobi bi nastali, opozoril, da naj bode "seha, vomehtig" (zelo previdni) z njima, da mu ne smejo storiti nik čalega, ampak lepo odpraviti iz sobe. Ko so metalje odpravili iz sobe, so vsi zopet zavzeli svoje prostore ter mirno sledili poduku, kot da bi se ničesar ne pripetilo.

In taki dogodki so se odigrali v vseh oddelkih tega zavoda, bodisi v učni sobi, kjer se se podučevali o risanju, bodisi v krojniški delavnici, v čevljarški delavnici, v tiskarni, v vrtu, kjer so prekopalvali gredice, sploh povsod, kjer smo našli nekakega "zločina". Vse to je dokaz, da si je ravnatelj Wilker popolnoma privajil dušo avajih podrejenih, in da jih ni smatral za zločince, ampak kot svoje gelence. Pedelji jim je tudi popolno prostost, ki so lahko kramar so hodi, počivajo jih s zelenjavo na trg, na počeo ali jih rahli kot sie in niti eden ni utekel, ampak se sleherni se je točno vrnil, ko je izpustil svojo voljo. V prostih urah se se igrali na prostornem dvorišču ali se bili opozeleni s vrtu, kjer je imel sleherni vsak svojo gredico, da je lahko sadil rože ali karsikobodi.

V tem zavodu, je bilo taces okrog dvajset mladih dečkov. Razdeljeni so bili v "skupine" in sleherni je imel svojo posebno sobo, ki v vseh sobi je bilo toliko pohištva, kot ga je neobhodno potrebno; postelja, mize, stoli, omara za obleko in razne police, na katerih je hranil knjige. In večinoma vse to pohištvo je bilo dota tak gospodar, samiki. Paug so bile obokane na stenuh tudi razne slike, katere je imel sleherni gojenec, večinoma izrezki iz raznih ilustriranih časnikov in revij

(magazinov). V zadnjem oddelku so bile sobe za starejše dečke. Te sobe so bile prej turko solice, katerih okna so bila majhna in ograjena z debelimi železnimi palicami, v vrtu so bile majhne kumjice, skozi katere je jasno opazoval, kaj da dela jetnik. Toda te celice so sedaj popolnoma spremenjene. Okna so povečali in odstranili vse omejitve, sive stene prebarvali, klopce vrati zabil. Težke ključavnice odstranili in vrata so vedno nezaklenjena. Sploh sobe izgledajo ravnotečno, kot v kakem hotelu in vsak stanovalec je ponosen, da lahko reče "to je moje".

Vse kar smo videli, se bilo tako presenetljivo za nas, da smo počeli staviti ravnatelju tega zavoda vsakovrstna vprašanja, koliko časa je nastavljen kot ravnatelj v temu zavodu, kdo mu je dal dovoljenje spremeniti jetnišnico v stanovanjsko poslopije? Ali so ti dečki tukaj v resnici zločinci, in ako so, ali se ne poskušajo prve ugodne prilike in pogodbe, ker jim je vse prosto. In ta ravnatelj nam je vse pojasnil tako temeljito, da smo spevideli, da je ta metoda prava revolucija v metodi postopanja s jetniki, v prvi vrsti sveta s mladoletnimi zločinci.

Prej nekako tremi leti je bilo to poslopije v pravem pomenu besede jetnišnica in kaznilnica in valed tega je bilo opravljano tudi kot prava kaznilnica; vse jetnike v tej kaznilnici se je smatralo za zelo nevarne elemente, ki bi oh prvi priliki zevotirali in pobegnili. Vse okna so bila za mrežena z debelimi železnimi palicami, vrata močno kovana in zaklenjena z močnimi ključavnicami. Učitelji so bili jetniki, ki so bili posajeni in padnari tako oboroženi.

In pred nekako tremi leti so mostne oblasti v Berlinu sprejele preprosto idejo, katero in spole posnemati tudi vse ostale delave, povzeto so vodstvo te kaznilnice Karu Wilkerju, in mu dale proste roke pri upravi tega zavoda, da lahko xpelje s vsem, kakorim sploh le hoče. Od tega dne se je pa vsi stari stari odpravil. Odpravil je vse telesne kazni, sploh odstranil vse omejitve raz okna, sploh predelati celo poslopije, da nima sedaj niti najmanjšega znanaka kaznilnice. Edina soba, ki je vedno zaprta je kopalna soba za ravnatelja, ki se nahaja v kleti, ker v službu, da bi bila zaprta, bi došli tisti vsi božji dan v kopalnici in se igrali z vodo, posebno se mlajši. Medosebna ljubezen, zaupanje in svoboda je zavladala mesto brutalna tih in sumničnja. In vsi dečki, ki so nastanjeni v tem zavodu, so se oklenili ravnatelja in njegove žene, ki je njegova pomočnica prav po obetovsko in ju smatralo za svoje starše in ne poznajo ravnateljevi dve hčerki se igra s temi "sločinci". Maraliko bi misli in tudi pričakovali, da bodo ti dečki sporni in da ne bodo poslušali ukazov ravnatelja. Toda vsakdo, kdor tako misli, se moti.

Nekatera dela, kot n. pr. risbe, ali deli pohištva, so prave umetnine. In tega solci, koliko debelih talentov je velikokrat skrivih v kakem dečku in je potreba same dobrega učitelja in nadzorstva, da se vzbuđijo. Dečki iskušajo tudi svoj mesenik "Lindenblatter", katerega stavijo sami, tiskajo sami in najvišji tiskalni splošajo; vsaki solci kak prijatelj kak mal župan.

V zavodu je tudi bogata knjižnica, v kateri so tudi zastopani vsi svetovni pisatelji, kot Shakespeare, I. dr., katere "sločinci" so radi obiskovali. Dečki so organizirali svoj orkester in največje število se spremljajo v gledališču dvorano z orkestru, v letni od časa do časa privajajo same predstavo in koncerte, ki so zelo dobro obiskani tudi od bližnjih okolih.

Ko smo se poslovili od tega zavoda, so dečki, ki so vpojeni v svetilnikarstvo, nam privajali vsakovrstnih krasnih rož prave, naj jih vzajemno v spomin. Ploštili so se vsi zelo prijazno od nas s klicem "Auf Wiedersehen" (Dobri dan). "Auf Wiedersehen". Tudi mi smo se poslovili zelo prijazno od teh "zločincev". In odšli smo boji najljepše spominje, kakorinih se mislo iz nobene kaznilnice. — Iz tega opisa je jasno razvidno, kako se najlažje vzgaja po-

pravno mladino, kako se odpravi zločini. Ne z brutalnimi silo, ne z jezami, ampak z ljubeznijo in podukom. Z brutalno silo, miznjo in podukom se v cloreku zatre se oni dobi čut, katerega ima in ko vidi, da ga sovražni vse ljudstvo, tudi on prične sovražiti svoje bližnje. S surovo silo se ni nihče dobro vzgojil otrok, ampak pokvaril in zelo krivičen je starodavni izrek "si ba novo mašo poje", katere mato se se posluževali v veliki vodni vzgojevalni. Z dobro besedo, podukom in ljubeznijo, je pa se sleherni delat takorekof dušev. Ali se krotitelji divjih zveri poslužujejo sile, ali dobre besede? Vsaka sila rodi protisil, lo in odpuj in tako tudi v otrošč duši.

In do tega prepričanja so prišli v zadnjem času Nemci, ki so pred nekaj leti veljali za prave barbari in divjake in uvedli metodo pri vzgoji pokvarjene mladine, s katero bodo dosegli najljepše vopche. Le želiti je, da bi ta metoda vzgajanja pokvarjene mladine ne ostala osamljena samo v Lindenhofu ampak razširila po vsem svetu. In stavilo sločincev bo padlo in deer na tak minium, kot se nihče ne pričakuje. —

BODOČA DRUŽBA STROJEV.

Dnevno časopisje poroča, da je Gompers opozoril strojnike, da se naj pripravijo na boj proti novim strojem, s katerimi nameravajo delodajalci nadomestiti delavce.

Ako je Gompers res to rekel, tedaj se vidi, da je star in valed tega vedno bolj otroški. V interesu delavca ni, da bi se bojeval proti strojem. Stroj ni delavec, neprav mu jemlje delo; te pa ni krivda stroja ali njegovoga isnajditelja, pač pa sodanega gospodarskega sistema. Delavec se mora bojevati proti gospodarju strojev, ne pa proti strojam kakor spetuje bedasti Gompers, ako res tako svetuje. Delavci se morajo boriti, da bi stroji njihova skupna lastnina, ne pa privatna lastnina kapitalista, in takrat šolo bodo svobodni.

Zgodovina je polna žalostnih poglavij, ki silkajo boje proti vsaki novi iznajdi. Postiljoni so bili proti železnici, ker so se bali, da izgubo vovrška službe; ako bi bilo po njihoyap, bi se danes opihali konji po klanecih namesto vinkov. Na Angliškem so bile cele bitke proti žigginim strojem, ko so se prvi pojavili. O isnajditelju prvega živalnega stroja pripovedujejo, da je moral unčiti svoj model na pritisk svoje žene, ki je bila v strahu, da silvilje izgube delo. Nastevali bi lahko še več takih žalostnih zgledov. Kaj to dokazuje? Velike navadnost ljudi.

Grki modrijan Aristotel je rekel v starem veku, da civilizacija se more obstati brez mlajev. Moč je imel prav — in obenem se je motil. Sužnji so tisti, ki opravljajo delo. Torej so delavci. Neko mora robotovati. V starem veku so robotovali sužnji. Gospodar ga je kupil, ujel v boj ali dobil v dar od prijatelja in bil je njegov z dako in točenom. V grednem veku je bil tačen tak mlaj. Danes je mlajni delavec. Gospodar kupi njegovo roko in njegove molganje se toliko in toliko ur na dan; v teh urah, ko je kupljen ali moder, se povzema "najet", ni sam svoj, temveč je suženj drugega. Torej je suženj kakor je bil staroveški in arafinoveški — in še danes so — rok.

V tem se Aristotel ni motil. Sužnji morajo biti — nikanor pa ni zaplašano, da morajo biti ljudje vedno sužnji. Na to pa stari grad modrijan ni pomislil. Bodoči sužnji bodo — stroji. Bodoča socialistična družba svobodni delavca iz vsake faze robotstva in namesta stroje bo zaslužila jeklo, steklo in železo in sl. V bodoči družbi bodo vsi ljudje delodajalci, stroji bodo pa delci.

Čim več je strojev in čim bolj so, tem bolj pride svoboda za delavce. Namena da bi slovek kupil stroje in molganje solovnika in mu dal: Delaj toliko in toliko ur na dan za toliko in toliko dolarjev, bomo rekli elektriki in pari: Delaj Elektrika bo delati pet ur na dan. Ljudje, svobodni delavci, bodo nadzorovali elektriko, in ko

bo dveturno delo končano, bodo zaprti tok in ali na sprehod, v delo, na zabavo in kamor jim bo valed pamet. To bo prava življenja! Imajdeni oziroma odsluži bodo se drugi elementi, ki bodo robotovali bolje kot elektriki. Nikaner ne mislimo, da je že vse znano in najdeno. Elementi so okrog nas, sleherni ura butamo ob nje, toda ne poznamo jih — kakor ni divjak pred 50.000 leti poznal moč železa, ne sekire, dasi je gazil po železni rudi — in kakor ni civiliziran clovek pred 150 leti poznal paro in elektriko, čeprav je bila para v vodi in elektrika v zraku.

Stroji so danes neprijetni delavcu, ker mu jemljejo delo; neprijetni so tudi zato, ker je delo pri strojih zelo monotono ali dolgočasno. Tega pa ni kriv stroj, temveč privatna lastnina stroja in dolge delovne ure. Kadar bodo delavci gospodarji strojev, si bodo delo tako uredili, da jim bo krat-

časno. Delo v bodoči, svobodni družbi bo prava mlina. Pameten delavec podravlja stroje.

HARDING JE PRVI PREDSEDNIK, KI KADI CIGARETE.

Marion, Ohio. — Harding je prvi ameriški predsednik, ki kadi cigarete in tudi žveči tobak. To je velika redkost, ker malokdo se dobi, ki bi kadi cigarete in žvečil. Obenem je novi predsednik mešanica starokopitnih in modernih navad. Veruje v "srečo" najdeno konjske podkve in sam šofira svoj avtomobil, s katerim pa rad prekorači postavno mejo glede hitrosti vožnje. Nekateri tukajnji ljudje karakterizirajo Hardinga kot "ogrodje velikega limozna na kolesih starinakoga voza, ki ga gonijo polomljena veter-nice."

VABILO.
SLOV. SOC. PEV. ZBOR "ZARJA"
v Clevelandu, Ohio,
ponovi v pedeljo dne 21. decembra, t. l.
VELIKI KONCERT
V dvorani Slov. S. dr. Domovina, 148 Mulberry St., v Barbertonu, Ohio.

PROGRAM: Prvi del

- 1 "VESELI PASTIR", mešani zbor... A. Medved
- 2 "SAVSKA", mešni zbor... Dr. C. Ivanec
- 3 "DOMOVINI", mešani zbor... A. Foorster
- 4 "PTIČICA", četverošpov... M. Muger (pojejo L. Bolly, A. Kuznik, F. Pernac in A. Mugerli).
- 5 "KADAR MLADO LETO", mešani zbor... J. Labarnar.
- 6 "CIGANI", mešani zbor s tenor solo poje F. Mak... F. A. Vogelj

10 minut odmora.

Drugi del

- 7 "POZIMI IZ SOLE", mešani zbor... F. H. Sattner
- 8 DVOŠPEV... poje Mlanica in Janko Milavec
- 9 "DNEVA NAM PRIFELI ŠAR", mešni zbor s bariton solo poje A. Mugerli... M. Muger
- 10 "DEKLE IN LILIIJA", mešni zbor... A. Foorster
- 11 "NAŠA ZASTAVA", mešni zbor... A. Foorster
- 12 "TRIGLAV", mešani zbor... Jos. Fliselman

Pevske točke se proizvajajo pod vodstvom pevovodje gospoda J. IVANUŠKA.

Najljubnjajše se vabi vse rojake in Barbertona in vseh bližnjih okolih, da se odločijo posebejvillno tega koncerta. Zbor šole od 20 letnih mladih pevcev in pevki, in nihče naj ne zamudi prilike aličiti tega krasnega domačega petja. Vse, ki se bo udeležili tega koncerta, bo gotovo zadovoljen in se bo vedno spominjal. Rojaki in rojakinje, se odločite za priidke, ki se vam uadi in vai na koncert dne 21. dec. 1920.

FRICETEK KONERTA TOČNO OB 3. URI
POPOLDNE.
VSTOPNINA ZA OSEBO \$1.00.
—ODBOR.

VABILO
SLOVENSKI TAMBURASKI IN PEVSKI ZBOR
"LIRA"
CHICAGO, ILL.
PRIBILI
V NEDELJO DNE 14. NOVEMBRA T. L.
V AMERICAN-BOHEMIAN DVORANI, 1830-30 W. 18TH ST.
SVOJ LETNI
KONCERT
na katerega se slavno oblikovno najljubnjeje vabi
VSPORED:

1. Pondrav... F. Meyers
2. Olivette... A. Foorster
3. Planinka... A. Foorster
4. Hungarian Dance No. 5... Hrens
5. Slovanska pesem... Dr. B. Ivanec
6. Worthy Tons of America... Barnhouse
7. Tam gdje stoji... A. M. Hess
8. Second Mazurka... E. Godard
9. Pri sibeli... M. Matek—Ljudmila
10. Ples na prestih... W. Hess
11. Zemaljski raj... M. Beyer
12. Overture Mandy... F. Schubert
13. Serenada... A. M. Hess
14. Pogled v nedolžino... A. M. Hess
15. Prosta zabava je plin...

Pričetek koncerta točno ob 2 p. m. Vstopnina za osebo 75c. Pri plesu svira F. Abachiev orkester.

